

WALLA JÓZSEF

ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2015

***ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, HOGY
GYERMEKEINK BOLDOGAN, AKTÍVAN,
CSELEKVŐEN ÉLJÉK MEG
MINDENNAPJAIKAT, SZEMÉLYISÉGÜK
KIBONTAKOZHASSON, A VILÁG, A
KÖRNYEZETÜK KIVÁNCSIVÁ, KUTATÓVÁ
TEGYE JELLEMÜKET, SZERESSÉK ÉS
BECSÜLJÉK AZ ÉLETET, CSALÁDJUKAT,
ERKÖLCSÖSEN, HITTEL ÉLJENEK. ÓVJÁK
EGÉSZSÉGÜKET, MUTASSANAK PÉLDÁT
MAJDAN GYERMEKEIKNEK, ÖRIZZÉK A
HAGYOMÁNYOKAT, SZERETETTEL
EMLÉKEZZENEK NEVELŐIKRE,
TÁRSAIKRA.***

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ GONDOLATOK	6
I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA	7
Walla József Óvoda Pedagógiai Programjának mottója	7
Pedagógiai Programunk céljai	7
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	8
Az óvodai nevelés feladatai	9
Sikerkritériumok	10
1. Óvodánk személyi, tárgyi feltételei	11
1.1. Személyi feltételek	11
1.2. Tárgyi feltételek	11
2. Walla József óvoda pedagógiai programjának előzményei	12
2.1. Helyzetkép	12
2.2. Múlt és jelen	13
2.3. Jövőkép	14
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	15
1. Az egészséges életmód alakítása	15
2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	19
3. Értelmi, anyanyelvi fejlesztés és nevelés	23
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	26
1. Az óvodai élet megszervezése	26
2. A nevelés tervezése és időkeretei	27
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	31
1. A játék	33
2. Művészeti tevékenységek	37
2.1. Verselés, mesélés	38
2.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	40
2.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	42
3. Mozgás	43
4. A külső világ tevékeny megismerése	46
4.1. Környezetünk megismerése és védelme	46

4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok.....	51
5. Munka jellegű tevékenységek	53
6. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	57
VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK.....	61
1. Különleges bánásmódot igénylő gyermek	63
1.1 Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek	63
1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek	64
1.3. Kiemelten tehetséges gyermek.....	65
2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	66
VII. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA FELADATAI	68
VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL.....	70
IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	73
X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELLENŐRZÉS, ELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS	
RENDSZERE.....	77
MELLÉKLETEK	80
- DOKUMENTUM GYŰJTEMÉNY.....	80
- FELHASZNÁLT IRODALOM	81
- ADATLAP	84
- LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	85

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni,
vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz,
ültess fát!
Ha terved egy életre szól,
embert nevelj!”

(kínai bölcs mondás)

Walla József szoborportréja

BEVEZETŐ GONDOLATOK

E bölcs kínai mondással egyetértve, igaz hittel cselekedett **Walla József** a század elején, mikor feleségével, **Burda Ilmával** úgy határozott, hogy ajándékként **kisdudóvót építtetett 1902-ben** a település gyermekei számára. Négy kisgyermeket nevelve szentül hitte, hogy a szülőföld szeretete a „*kisgyermeki titkokkal*” kezdődik. Tisztos polgára, önzetlen harcosa volt a közügyeknek, különösen sokat áldozott jótékonyagra is. **A Ferenc- József rend** lovagkeresztjével kitüntetett kiváló üzletember és színvonalas iparos művész volt. 1896-ban a **Milleneumi Kiállítás Bizottságának tagja**, ahol alkotó munkájával a **Haza** ügyét szolgálja. A harmadik évezred küszöbén az általa épített óvodában máig is tisztelettel adózunk emlékének és tetteinek.

A mai kor gyermekeit megismertetjük példamutató cselekedeteivel és modellértékű gondolkodás módjával. Pedagógiai programunk nevelésfilozófiájában is megfogalmazzuk **a legfőbb értékeket: haza, gyermek, erkölcs, egészség, szeretet.**

Hisszük: minden lehetséges, amit közösen, szívvel, lélekkel akarunk!

I. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

A **gyermek** a legfontosabb érték, érte és **róla** szól programunk, nevelésünk középpontjában áll. A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Walla József Óvoda pedagógiai programjának mottója

Gyermekeinknek meg kell mutatni a **boldogság és a boldogulás lehetőségeit**, figyelembe vesszük a különbözőségeket (pl. eltérő szociokulturális környezet, testi szellemi érettség), valamint építünk az azonosságokra, az életkori sajátosságokra.

Legfontosabb elv számunkra, hogy szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben, tevékenységekben, társakkal való együttműködésben, játékban, kommunikációban és a mozgásban gazdag életet megteremtünk.

Pedagógiai programunk céljai

- Abból az alapelvből kiindulva, amit az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja megfogalmaz, hogy az óvodai nevelésnek **a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának** megerősítésére kell irányulnia a gyermekeket megillető jogok tiszteletben tartásával. **Minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.**
- **Alapvető célkitűzésként** jelöltük meg a személyiség **elfogadását**, egymás **megbecsülését és tiszteletét**, a **különbözőségek megértését** és megértetését, a **felelősségtudat** megalapozását, a **szeretet** és **bizalom** érvényesítését az emberi kapcsolatokban.
- Támazkodunk a már meglévő, kikristályosodott és **nemzetközileg elismert magyar óvodai nevelés** klasszikus hagyományaira.
- **Hosszú távú nevelési célként** a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést tűztük ki. Az óvodás korú gyermek személyiségének fejlesztése a különböző tevékenységek által valósul meg. Az óvodai nevelés során a gyerekeket a **valóságos életre készítjük fel**. Képesnek érezze magát a cselekvésre, tevékenység közben hatással legyen társaira. A sikeres tevékenységek pozitív érzelmeket váltanak ki a

gyermekből, elismerést a környezetükből. A **tudás biztonságot és önbizalmat ad.** Óvodás kor végére alakuljon ki a tudásvágy gyermekeinkben, váljanak **kíváncsi, nyitott, új ismeretekre fogékony gyermekekké.** Váljanak alkalmassá az iskolai életmódra

- Az óvodai nevelés során alakuljanak ki a **környezeti kultúra alapvető szabályai.**
- **Olyan kompetenciák kialakítása a gyermekekben,** mint az együttműködés, - szociális kompetencia - konfliktustűrés és kezelés, koruknak megfelelő kommunikálás, problémahelyzetek megoldása, döntéshozatal – matematikai kompetencia.
- **„Természetközpontú” gondolkodásmód** kialakítása és annak felfedezése, hogy a természetben „minden mindennel összefügg”. – természettudományos kompetencia
- Olyan szokások kialakítása, melyek erősítik a **tudatos környezetvédő magatartás** kialakulását.
- ismerkedés szintű digitális kompetencia kialakítása
- esztétikai érzelmek, művészeti kifejezőkészség megindítása

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

„A gyermek szeme a jövő tükre. Jaj, aki elhomályosítja azt.”

(Juhász Gyula)

Nevelőtestületünk hitvallását Maria Montessori gondolatai híven tükrözik:

„A gyermek fejlődésének szabadsága nem azt jelenti, hogy egyszerűen magára hagyjuk, hanem azt, hogy segítő szeretettel emeljük köréje a megfelelő környezetet...

Minél tökéletesebb a környezet, annál kevesebb beavatkozásra van szükség a felnőtt részéről...

Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, amire képes önállóan el is végezhesse.”

Elvünk, hogy kialakítsuk a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartást. Óvodai nevelésünk ***gyermekközpontú, befogadó.*** Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszük. Egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön minden gyermek és meglévő hátrányai csökkenjenek.

Az óvodai nevelés feladatai

A gyermek **testi, lelki, szociális szükségleteinek kielégítése:**

- mozgásigény, egyéb biológiai, fiziológiai szükségletek
- érzelmi biztonság iránti szükséglet
- szeretet iránti szükséglet
- szociális szükséglet (pl.: társ igény, barátság)
- dicséret, elismerés iránti szükséglet
- kíváncsiság, tudásvágy
- esztétikum iránti szükséglet
- alkotásvágy, felfedezés iránti vágy
- önmegvalósítás, önkifejezés vágya, szabadságvágy

Ezekhez a szükségletekhez kapcsolódnak a **gyermeki jogok**, melyek több dokumentumban is megtalálhatók (Közoktatási törvény 1993, Gyermekvédelmi törvény 1997, Celestine Freinet is megfogalmazta a gyermekek szükségleteinek és jogainak chartájában).

A gyermeknek joga van (a teljesség igénye nélkül)

- saját ritmusának megfelelően élni
- ne legyen mindig tiszta és tökéletes
- olyannak fogadják el, amilyen
- ne bánjanak vele felelőtlenül
- tisztában legyen lehetőségeivel
- személyiségét tiszteletben tartás
- joga van az emberi méltósághoz
- az elismeréshez és a dicsérethez
- az érzelmi biztonsághoz és a bizalomhoz
- a sikerhez, a hibázáshoz és a bíráláshoz
- az alkotáshoz és feltaláláshoz, valamint kísérletezéshez
- a kommunikációhoz és önkifejezéshez
- az esztétikai érzelmhez
- tudása megszerzése érdekében válaszokhoz a feltett kérdéseire
- a világ megértéséhez.

A gyermeki jogok határozzák meg a **pedagógus kötelességeit**, melyek a **következők**:

- az érdeklődés kimutatása, befogadás, megértés, ösztönzés, biztatás, bátorítás, támogatás
- megfelelő gyermekismeret, mely meghatározza a tevékenységek felkínálását
- a felkínált tevékenységek közötti szabad választás biztosítása
- **párhuzamosan végezhető tevékenységek** lehetőségének biztosítása
- a pedagógus hiteles, empatikus, a gyerek iránt nyitott, **befogadó magatartása**
- **az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család**
- az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az **óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit**

Sikerkritériumok

- **Testileg, lelkileg szociálisan és értelmileg** megfelelően fejlődő személyiséggé neveljük óvodásainkat, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életmód megkezdésére.
- Figyelembe vesszük a **genetikai adottságokat, a családi háttér** és az **egyéb környezeti hatásokat**.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyermeknek joga van saját üteme szerint fejlődni.
- Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink **vidám, mindenre nyitott, kiegyensúlyozott**, játékában elmélyülő, **kreatív**, megfelelő **önbizalommal rendelkező** egyéniséggé fejlődjenek.
- Váljanak **érzelmileg stabil, családszerető és tisztelő**, társaikat, valamint a **különbözőséget is elfogadó, egymással együttműködő, szociálisan érett** gyermekké.
- Tudjanak **kommunikálni és kooperálni**, figyeljenek egymásra. Ismerjék fel a szépet és a jót környezetükben, igényeljék azt.
- A személyes példamutatás és a „beszélő környezet”, a környezetkímélő tevékenységek; és ezek állandósága segíti a környezettudatos magatartás megalapozását.

1. ÓVODÁNK SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI

1.1. Személyi feltételek

A nevelőmunkában **3** korcsoportban **7 pedagógus, 1 logopédus, 1 fejlesztő pedagógus, ½ pszichológus, ½ pedagógiai asszisztens, 4 technikai** dolgozó vesz részt. Az óvoda működését továbbá **1 óvodatitkár, ½ kertész** segíti.

Az óvodapedagógusok felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, A technikai dolgozók elvégezték a dajka szakmunkás képesítő iskolát, rendelkeznek az ÁNTSZ által előírt egészségügyi minimum vizsgával.

Az óvoda pedagógusai rendelkeznek még a következő szakképzettségekkel:

1 fő szakvizsgázott vezető óvodapedagógus, 1 fő a posztgraduális intenzív pedagógia tanfolyamot végezte el, 1 fő a közoktatás vezetői és pedagógus szakvizsgát végzi.

Az óvodapedagógusok részt vettek különböző **szakmai továbbképző tanfolyamokon**, mint például: kézműves, néptánc, gyermekvédelem, környezeti nevelés, alternatív neveléssel foglalkozó programok tanfolyamain, környezetvédelem, beszédfejlesztés, számítástechnikai tanfolyam szociológiai, filozófiai, társadalomtudományi, valamint közgazdasági egyetemi és főiskolai előadásokon, a MOE által szervezett óvodapedagógiai tanácskozásokon, stb.

1.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk Törökbálint központi helyén egy különálló, 1902-ben épített, műemlék jellegű épületben van. A mai kor igényeihez alkalmazkodva próbáljuk mindenki számára praktikussá tenni. Alapterülete 219m². Az óvodához tartozó udvar és játszótér 1100m², 2004. évtől 400m² területtel bővült, fákkal, virágokkal és sziklakerttel beültetve, természetes anyagokból készült játékokkal felszerelve. Az óvodában 3 csoportszoba van a szobák területe 28, 42, 54m². A csoportszobák alkalmasak a kapcsolatok alakítására, ápolására. A magányra vágyó gyerekeknek csendes kis kuckók állnak rendelkezésükre. Esztétikusan berendezett mosdó, ipari mosogatógéppel felszerelt tálalókonyha, iroda, mosókonyha található. Az óvoda helyiségei természetes fényt kapnak. A hőmérséklet biztosítására központi fűtés szolgál.

Intézményi férőhelyünk a négyzetméter adatokat alapul véve 62 gyermek elhelyezését, nevelését biztosítaná zökkenőmentesen. Ezzel szemben az éves átlaglétszámaink: 80–84 fő

volt. Jogszabályváltozások következményeként fenntartói hatáskör eldönteni, hogy 20 vagy 30%-kal emelik-e meg a maximális csoportlétszámot.

A fenntartó segítségével nagy beruházásokat hajtottunk végre; pl. a kert teljes felújítását, kerti bútorok cseréjét, az új fajtákok beszerzését, épület felújítás, szigetelés, festés-mázolás, parkettázás, bútorok cseréje híradástechnikai berendezések vásárlása, terasz, kövezet vízelvezetése. Az óvoda udvari játéka az EU-szabványnak megfelelnek.

Tárgyi feltételeink nem tekinthetők abszolút ideálisnak, mégis óvodánk szeretett, kedvelt, népszerű a gyermekek és a családok körében.

2. WALLA JÓZSEF ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK ELŐZMÉNYEI

2.1. Helyzetkép

Településünk nagyon szép földrajzi környezetben fekszik, körben hegyek övezik. A „Faluszépítő Egyesület” sokat tesz azért, hogy városunk szépüljön, s a régi falusi hangulat ne tűnjön el nyomtalanul; gondolva a jövő nemzedékre is, hogy megismerhessék „**szülővárosuk gyökereit**”.

Városunk lakossága folyamatosan növekszik, sokan költöznek ki a fővárosból, akik itt egy más életformával ismerkednek meg.

A településünkön az önkormányzat megszervezte a **szelektív hulladékgyűjtést**.

A Művelődési Ház programjai gazdag választási lehetőséget nyújtanak a lakosság számára, óvodásainkkal lehetőségeink szerint részt veszünk a gyermekeknek szóló színházi előadásokon.

Óvodánk gyermekeinek szociális helyzetét értékelve viszonylag **kiegyensúlyozott képet** kaphatunk. A családok többsége a társadalom középrétégéhez tartozik gazdaságilag és műveltségileg kiugró eltérést nem mutatnak, pillanatnyilag nem jellemző a munkanélküliség. A pedagógusok gyermekeink nevelésében **kötelességtudóak, óvodásaink szeretetben nevelkednek**.

Elégedettségi méréseink a szülők körében azt mutatták, hogy szeretnének jobban részesei lenni gyermekük óvodai életének. Ezért nevelőtestületünk változtatott a régi szokásokon, hogy méltó **társai lehessünk a szülőknek a gyermekek nevelésében**. Játsonapokat, nyílt

napokat, családi napokat, szülői fórumokat szervezünk. **Nevelőtestületünk nyitott**, a családokkal jó kapcsolatot tart fent. Egyetértettek abban is, hogy környezetünk védelemre szorul, és hogy a környezeti kultúra alapvető szokásait óvodás korban kell elkezdni. 2009-ben elnyertük a „**Madárbarát Óvoda**” címet.

Óvodánkban folyó pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezetünk segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A **házjukat elhagyni kényszerülő** családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az **önazonosság megőrzését**, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelmét.

2.2. Múlt és jelen

Nevelőtestületünk megegyezett abban, hogy nem azon gondolkodik, mit csináljon gyökeresen mást és újat, mit vegyünk át másoktól. Körülnéztünk saját környezetünkben, **nevelési elveinket** és a **környezet** lehetőségeit, **elvárásait összhangba hoztuk**. Arról az alkalmazkodásról gondolkodtunk, amit az élet változásai, a helyi környezet alakulása, fejlődése egyértelműen megszab számunkra.

Programunk törekszik az **értékek megőrzésére, de koncentrálnak az új irányzatok követésére**, a változó társadalmi és gazdasági környezet kihívásaira.

Az első helyi óvodai nevelési programot 1999-ben írtuk. Továbbképzéseken ismerkedtünk a különböző alternatív pedagógiai elképzelésekkel.

Saját programot készítettünk a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program felhasználásával. **Pedagógiai programunk szellemiségében kiemelkedő szerep jut a környezeti nevelésnek, erre építjük a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget.**

Programunkat 2004-ben módosítottunk először. 2010-ben a módosított Alapprogram követelte meg a változtatást, - amely stilisztikailag korszerűbben fogalmazott, - a megváltozott pedagógiai kifejezések és az elmúlt évek gyakorlata készítette átgondolásra nevelőtestületünket. 2013-as változtatásainkat a XXI. század követelményei hívták életre, mivel a pedagógiai fogalmak tartalma konkrétabbá, pontosabbá vált. Programunk legutolsó módosításában (2015-ben): a folyamatosan változó pedagógiai és társadalmi elvárásokat hangoltuk össze a gyakorlati munkával; valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek integrálásának lehetőségeit és feltételeit vettük számba és építettük be programunkba.

2.3. Jövőkép

Az óvoda világa pedagógusok és gyermekek számára legyen a csodák világa, ahová érdemes betérni. Nekünk, pedagógusoknak, de az óvoda minden dolgozójának az a feladatunk, hogy elfogadó, feltétel nélküli szeretetünkkel a pedagógiai eszköz- és módszertárunkkal kibontakoztassuk minden kisgyermek képességeit, egyéniségét. Az óvoda falain túl is egy életre szóljon a zene, mese, a példa, a szó.

Óvodásainknak a nyugodt légkört, szerető környezetet és a kiegyensúlyozott fejlődést biztosítunk a hagyományaink, és a pedagógiai újításaink által is.

Emiatt fontosnak tartjuk programunkban az olyan speciális helyzetek, körülmények lehetőségek biztosítását, mely gyermekeinket különböző környezetben **gazdag élményekhez** segítik. Szükséges több időt biztosítani az óvodán kívüli pozitív események, **gazdag ismeretszerzések** biztosítására is. Növeltük az **egészséges életmód feltételeit**.

Rendkívül **igényes a szabadidő tevékenységek** összeállításának a programtervezete, tartalmazza a rendszeres múzeum, színházlátogatásokat, sétákat, kirándulásokat, továbbá minden olyan képzési megoldásokat, amelyek a gyermek ismereteit a leghatékonyabban fejleszti.

A nevelőmunka során a felmerülő problémákat szakmai beszélgetések alkalmával korrigáljuk, s természetesen a jövőben is maximálisan erre törekszünk.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

*„Amit az ember gyermekként lát,
Az segíti egész életében, hogy a
Jó felé orientálódjon.”
(Brunsztik Teréz)*

1. Az egészséges életmód kialakítása

2. Az érzelmi, erkölcs és a közösségi nevelés a szocializáció biztosítása

3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

- Alkotó, az élet alaphelyzeteiben cselekvő helyességgel eligazodó, gondolkodó jellemek karakterjegyeinek kialakítását célzó óvodai tevékenység szervezése.
- **Az óvodapedagógus** mindenkor tartsa tiszteletben a gyermeki értelmet, akaratot, **fejlessze** a döntési képességet
- Alkalmazzuk a **kompetencia alapú nevelés** elemeit, a **projekt szellemű** foglalkoztatást.

1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk

A kisgyermek testi szükségleteinek kielégítése, növekedésének, fejlődésének elősegítése, egészséges életmódjának kialakítása, egészség megőrzése, mozgásigény felkeltése.

A **gondozás**, alapvető biológiai-fiziológiai szükségleteket elégít ki, és szolgálja a kulturhigiénés szokások kialakítását. Nevelő hatását a gondozási műveletek önálló gyakorlása és a testi képességek kialakulásának sokrétű fejlesztése teszi lehetővé.

A gondozás szorosan kapcsolódik a különböző tevékenységekhez: a játékhoz, a munkajellegű feladatokhoz és a tanuláshoz.

Az egészségnevelés feladatai

- a gyerekek testi-lelki egészségvédelme, edzése, óvása, megőrzése,
- a mozgás és a pihenés összhangjának megteremtése,
- az egészséges életritmus, életvezetés, az egészséges életmód megalapozása
- a család és az óvoda kapcsolatának, együttműködésének folyamatos alakítása,
- a személyi higiénia feltételrendszerének megteremtése,
- az egészséges életmód szabályainak rendszeres gyakorlásával az egészségügyi szokások kialakítása, testápolás, étkezés, öltözködés, **betegségmegelőzés, egészségmegőrzés**, egészségvédő képesség megalapozása
- a gondozási műveletek nevelési hatékonyságát szolgáló önállóság, segítőkészség, alkalmazkodóképesség gyakorlati érvényesülésének elősegítése
- egészségmegőrző és egészségvédő programok keretében történő előadások szülők, pedagógusok részére.

Pedagógiai programunk, a gyerek egészséges életrendjét lefektetett elvek alapján a napirendi szakaszok folyamatossá tételével teremti meg. Így válik lehetővé, hogy a gyerekek a gondozási műveleteket egyéni szükségleteiknek megfelelően akkor, úgy és olyan ütemben végezhessek el, ahogyan erre már képesek. A gyerekek sürgetés nélkül annyi segítséget kaphatnak és igényelhetnek, amennyire az adott helyzetben és a további fejlődésükhöz szükségük van. Ez meggyorsítja **önállóvá válásukat** is. A **folyamatosság** által teremtett nyugalom — biztonságot, eredményez. Az egész napi nevelési folyamatban az óvodapedagógusok és a dajkák megosztott jelenléte, segítsége, a gyerektársak modellje és támogatása a szocializációs pedagógiai elvek gyakorlatba ültetését szolgálja.

A gondozási tevékenység nevelő hatását befolyásoló tényezők

- Az óvoda helyi sajátosságai, épületi adottságai, berendezési tárgyai, felszerelési eszközei, a csoportok létszáma, és életkor szerinti csoportosítása.
- **Napirendünk rugalmasan igazodik** a szülői igényekhez.

Pihenés, alvás

Az alvás, pihenés időtartama a gyerekek igényeitől függ. Nyugalmukra a csoport óvodapedagógusa felügyel. Azok a gyermekek, akik nem igénylik az alvást, pihenéssel tölthetik az idejüket. Az alváshoz **csendet, nyugodt légkört** és szellőztetéssel **friss levegőt** biztosítunk. Tiszteletben tartjuk a gyermekek alvási szokásait, vagyis, ha kell a megszokott cumit, rongyot stb. hozhatnak be. Mesével, énekkel, verssel, halk zenével, simogatással teremtjük meg a nyugodt, biztonságérzetet nyújtó légkört. Figyelünk gyermekeink **egészséges fejlődésére**, ennek érdekében biztosítunk számukra lapos párnát, lepedőt, pizsamát használunk.

Táplálkozás, étkezés

Programunkban a kulturált táplálkozási szokásokat tudatosítjuk a gyermekekben.

Az étkezések kiscsoportban **önkiszolgálásra**, középső és nagy csoportban **naposságra** épülnek, ami az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást. Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatmegosztásban dolgoznak az étkező gyermekek mellett. Az óvodapedagógus számára az étkezési szabályok megismertetésében és a szokások kialakításában ez segítséget jelent, így lehetőség nyílik a **folyamatos étkeztetésre** is, hiszen egyidejűleg kisebb csoport étkezési szokásait figyelheti meg, és ha szükséges, javíthatja. Láthatóvá válik az is, hogy ki mit szeret, miből mennyit eszik, kanállal vagy villával, esetleg késsel is étkezik. Étkezés közben senki sem kényszerül az étel elfogyasztására és nem tiltott az azonos asztalnál ülők egymás közötti beszélgetése sem. A felnőttek megkínálják a gyerekeket és kedvet ébresztenek az evéshez. Figyelünk a gyermekek napi folyadékfogyasztására folyamatosan víz áll a rendelkezésükre. Az egészséges táplálkozást hirdetjük, és igényeljük az óvodát ellátó konyhától.

Öltözködés

A legfontosabb funkciója az **időjárás változásaival szemben való védekezés**, de kihat az önállóságra, az igényességre is. A szülők figyelmét felhívjuk a kényelmes, ízléses, praktikus és réteges öltözködés fontosságára. Óvodánkban váltócipő használata kötelező. Célunk, hogy a gyerekek kis segítséggel önállóan öltözködjének, megtanulják a helyes sorrendet, ruhadarabjaikat önállóan fel és levegyék, a levett ruhadarabokat hajtogassák össze, rendezetten rakják a szekrénybe, gyakorolják a cipő le és felvételét, valamint megkötését.

Testápolás, tisztálkodás

A folyamatosság teszi lehetővé, hogy a különböző családi háttérből érkező gyerekek **higiénés szokásait** az óvodapedagógus megismerje, és ennek megfelelően segítse. Minden intimitás a gyerek és az óvónő személyes ügye. A “csak Rád és rám tartozik” elfogadásával, a gyerek bizalommal fordul nevelőihez, dajkáihoz. A gyermek a családjában **kialakult szokásrenddel és igényszinttel** érkezik az óvodába, emiatt egyénenként nagy különbségek is tapasztalhatóak. A gyermeket ezért soha nem marasztaljuk el, pedagógus és dajka segíti abban, hogy a **helyes testápolási és tisztálkodási szokásai** idejében kialakuljanak, és tartósan rögzüljenek. Minden gyermeknek lehetősége van a mosdóban elérhető helyen elhelyezett, fogmosáshoz szükséges eszközök használatára. A papírzsebkendőt, a fésűt, kefét, tisztálkodó szereket is olyan helyen helyezünk el, hogy a gyerekek bármikor használhassák.

Helyes életritmus, betegségek megelőzése

A **rendszeresség a tevékenységek állandósága** a gyermek részére **biztonságot** jelentenek és elengedhetetlen feltételei a helyes életritmus kialakításának. A gyermekek napirendjét az élettani szükségleteik alapján tervezzük. Figyelembe vesszük a családból hozott szokásokat és segítünk tanácsainkkal a szülőknek az óvodán kívüli **helyes életritmus kialakításában**.

Ügyelünk, hogy ne terheljük túl gyermekeinket. Érvényesítjük a folyamatosság, szabadság, önkéntesség és választhatóság elvét, emellett az egyedül elvégzett tevékenységek feletti öröme, önállóság iránti igényre neveljük a gyerekeket.

Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a mozgás az egész napi gyermeki tevékenység szerves része legyen, gyermekeink, túráznak, rendszeresen futnak, tornáznak, táncolnak.

Sikerkritériumok

- Tisztában van a pihenés, alvás fontosságával
- Vegye észre a **helyes és helytelen étkezési módok** közti különbségeket
- Érezze meg **alkalmi és ünnepi étkezések** közti különbséget
- Ismerje a **háztartási munkák fontosságát**
- Öltözködésben és tisztálkodásban önállóságra törekedjen
- Szívesen mozogjon a szabadban is, életkorának megfelelően legyen edzett
- Ügyeljen a balesetveszélyes helyzetek elkerülésére

2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Célunk

Érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, önbizalmat erősítő, családi, boldog légkör megteremtése az óvodás évek alatt. Pozitív érzelmekre épülő társas kapcsolatok kialakítása

Az **érzelmek** sokfélék, egyensúlyuknak aránya befolyással van a személyiségre, különösen **gyermekkorban dominánsak**. Az érzelmek gyermekkorban labilisak, természetesen egyszerre lehetnek: pozitívak, negatívak, rokonszenvezők, vonzók, ellenszenvesek, félelmet érzőek, haragot mutatóak, szeretetet éreztetőek, stb.

Az érzelmek befolyásolhatóak, a pozitív érzelmek elősegíthetőek, de ugyan úgy a negatív érzelmek is. A **boldog érzésű gyermek** szívesen adja át magát az élet adta kihívásoknak, **gyorsabban fejlődik**, egészségesebb, érdeklődőbb.

Az érzelmi, közösségi nevelésről a gyakorlatban

Az óvodai nevelés kezdő szakaszában a **befogadás** milyenségétől függ, hogy a gyermek **pozitív hatásokban** részesül-e az első napokban. A befogadást óvodánkban **különböző módszerekkel** végzik a pedagógusok, de fontos elvként fogalmazzák meg, hogy már az első pillanatokban lehetőséget kapjanak a gyerekek pozitív érzelmi tapasztalatokra. Óvodánkban hagyománnyá vált az anyás befogadás. Az anyukáknak és a gyerekeknek egy hét áll rendelkezésükre, hogy délelőtt 9h-12h-ig együtt játszassanak, ismerkedhessenek az óvodával, a csoportszobával, a pedagógusokkal, gyermekekkel.

Ha a szülő érzi, hogy gyermekét szeretik, **békés, nyugodt megbízható** körülmények veszik körül, szívesen veszi az **együttgondolkodást a nevelésben**.

Ha a csoportokban, a gyermekközösségekben derűs, szeretetteljes jókedvű a légkör, akkor gyermekek fejlődése jó irányban haladhat.

A társas kapcsolatok is felhőtlenül alakulhatnak a lelkes, alkotó, játékos cselekedtetések közepette.

Az óvodapedagógus feladatai

- **Pozitív töltésű kapcsolat:** gyermek-gyermek, gyermek – óvodapedagógus, gyermek - dajka viszonyban, egymás tisztelete
- A gyermekeket **érzelmein keresztül** közelíti meg. Bizalom kiépítése
- Figyelünk a gyerekek érzéseire, velük szemben **empátiát, elfogadást** mutatunk.
- A **pozitív tulajdonságok** erősítése, énkép alakítása, kitartás, önfegyelem kialakítása
- A beilleszkedési problémákkal küzdő, magányos, szorongó, agresszív és - a különböző okoknál fogva – az átmenetileg peremhelyzetre kerülő gyermekek **pozitív tulajdonságainak kiemelésével érhetünk el kiváló eredményeket.**
- A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése.
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése.
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése.
- Az erkölcsi értékeknek a gyermeki személyiségbe való beépítése, pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, segítségnyújtás
- hazaszeretetre nevelés terén, magyarságtudat kialakítása, néphagyományok őrzése, szülőföldhöz kötődés megalapozása, stb.
- munka megbecsülése, kötelességtudat tisztesség megalapozása
- helytelen viselkedés elutasítása, megakadályozása

Az óvodáskorban a kisgyermek a játékon keresztül megélt társas kapcsolataiban, gyakorolhatja a közösségi élet szabályaihoz, az érzelmi követelményekhez való alkalmazkodást. Ez az életkor sorsdöntő az erkölcsi jellem kialakulása szempontjából, mert ebben az időszakban rakódnak le a későbbi személyiség alapvonásai egész életre szólóan.

Az **erkölcsi normák** megismerésében és elfogadásában az értelem és az érzelem, követésében, végrehajtásában pedig az akarat játszik elsődleges szerepet.

Minden családban más és más értékrend, erkölcsi felfogás, szokások és szabályok a mérvadóak. Az alapvető erkölcsi normák értékeinek elfogadásában a mai családok egy részénél bizony súlyos gondok vannak. **Az óvoda helyes erkölcsi nevelést hirdető szerepe miatt létfontosságú.** Szükség van a családdal való összhangra ahhoz, hogy a gyermekben megszilárduljon a helyes viselkedés.

Az élmények szerepe óvodás korban

Az érzelmi nevelés elengedhetetlen feltétele a pozitív élmények szerepe a gyermekek életében. A tapasztalatokra épülő közös tevékenységek a harmonikus együttlétek, a sikeres vagy sikertelen élmények is a szocializáció szempontjából különleges jelentőségűek.

Az óvodáskorban a **pozitív élménynek** meghatározó szerepe van, ugyanis a világban való tájékozódás - köztudottan - az élménygondolkodással kezdődik.

Az élmények segítségével eligazodnak a környezetben, tapasztalatokat szereznek, kommunikálnak, alapvető viselkedési, magatartási szokásokat sajátítanak el. Megismerkednek mások értékrendjével, személyiségével. A gyermek környezetének éppen ezért óriási felelőssége van. Az **átélt események** a megélt pozitív élmények a mindennapokban emlékképek formájában felidéződnek és **erősítik a személyiséget**. A gyermek élményei az élethelyzeteiből fakadhatnak, éppen ezért felelősséggel tartozunk a gyermek életében megélt mindent pillanatért.

Az élmény helyzet lehetőségei:

- természetes élethelyzetek
- gyermek tevékenység
- közvetlen környezet felfedezése
- művészetekkel való találkozások
- társas kapcsolatok
- események, ünnepek, hagyományok átélése, stb.

Óvodánk ünnepei és hagyományai

A gyermekek számára a hétköznapokat színessé, varázslatossá kell tennünk. A mindennapok kis ünnepeit közös **tervezgetéssel** és **készülődéssel, örömteli várakozással erősítjük**, az összetartozás érzését fokozzuk. A pozitív érzelmi tapasztalatokat, a néphagyományokkal való ismerkedéssel bővítjük (tánc, kézműves foglalkozás, népi játékok) Óvodánk életében kialakult régi hagyományok mellett mindig újabb és újabb ünnepi események teremtésével próbáljuk ezt a boldog életerzést szinten tartani.

Ünnepek, hagyományok, megemlékezések, rendezvények

- Gyermekek születés- és névnapja
- Szőlőnap
- Mikulás
- Karácsony, Luca napi vásár
- Speciális programok bemutatói (a szabadidős tevékenységek bemutatása)
- Kirándulások
- Természet ünnepei: madarak-, fák-,

- Farsang, téltemető
- Március 15.
- Húsvét, tavaszi szokások
- Anyák napja
- Gyermeknap
- föld-, víz-, állatok napja
- Évzáró ünnepek
- nagycsoportosok búcsúzása, búcsúztatása
- Nyílt nap szülőknek, pedagógusoknak

Az ünnepek előkészületeit a nevelőtestület a gyermekekkel, a szülőkkel, a szakemberekkel közösen tervezik. A hangsúly az örömteli boldog élmény-nyújtáson, az összetartozás életerzésének erősítésére helyeződik nem pedig a gyermekek felvonultató szerepeltetésére.

Sikerkritériumok

- helyes erkölcsi normák gyakorlása
- pozitív és negatív értékek megfelelő megítélésével a gyermekeket alkalmassá tehetjük a problémák kezelésére, megoldására, önálló döntésekre
- képes legyen a gyermekközösségbe, majd a társadalomba való beilleszkedésre
- tisztában legyen képességeivel, értékeivel, bizalommal forduljon környezete felé
- udvariasság és tisztelettudó magatartás gyermek - szülő – pedagógus kapcsolatban
- tartós, mély érzelmi kötődések alakulnak ki a gyermekben
- konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri

- érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni
- a közösségért szívesen tevékenykedik
- feladattudata kialakulóban van
- türelemre kitartásra képes

3. Értelmi, anyanyelvi fejlesztés és nevelés

„Ügyelj gondolataidra, mert azok szabják meg a szavaidat!

Ügyelj szavaidra, mert azok szabják meg a tetteidet!

Ügyelj a tetteidre, mert azok szabják meg a szokásaidat!

Ügyelj szokásaidra, mert azok szabják meg a jellemedet!

Ügyelj jellemedre, mert az szabja meg a sorsodat!”

(Charles Reade)

A gyermek ismeretanyagának forrása a mindennapi élet, a környezet. Ezért fontos, hogy érzelmi biztonság vegye körül a kíváncsi gyermeket. A gyermekek érzékszerveiken keresztül tapasztalatokat szereznek, ez a pontos megfigyeléseknek, a helyes gondolkodásnak, emlékezetnek, fantázia kialakulásának az alapja.

A képzelet fejlődése áthatja a játéktevékenységet, az alkotásban segít megszínesíteni az életet. A gyermek emlékezeti bevéssése erősödik, ha sikerek érik a tevékenységek során. Az óvodás gyermek problémamegoldását elsősorban a fantázia kötetlen működése segíti. A felnőtt szerepe óriási ebben az útkeresésben, élettapasztalatokat, tudást aktív közreműködést kíván a gyermek.

A szép magyar beszéd egyben karakterjegy is, minősít és jellemez.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv az a nyelv, amelyet az ember gyermekkorában elsőként tanult meg, s amelyen rendszerint legjobban és a legszívesebben beszél, amelyben álmodik.

Célunk

Az értelmi képességek alapozása, érdeklődés felkeltése és fenntartása, az ismeretek gazdagítása, rendszerezése, a **problémamegoldó gondolkodás** fejlesztése, a spontán szerzett tapasztalatok tudatos feldolgozása

Óvodapedagógus feladatai

- A gyermek eljuttatása a cselekvő-szemléletes gondolkodási szintről a szemléletes képszerű gondolkodás szintre, majd a nyelvi gondolkodás szintjére,
- **Az anyanyelvi nevelés fontosságából fakadóan minden tevékenységi formában megvalósítandó feladat.**
- Az optimális feltételek megteremtésével, nyugodt, derűs, pozitív kisugárzású légkör biztosítása,
- Játékos tevékenységeken keresztül megfigyelik, hogy a gyermek milyen tapasztalatokkal rendelkezik és az értelmi funkció milyen szinten áll,
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- Az értelmi képességek érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás fejlesztése,
- Az önbizalom kialakulását pozitív megerősítéssel segítik.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása **beszélő környezettel** (az óvoda épületének külleme, az évszaknak, ünnepkörnek megfelelő külső, belső dekoráció, melynek nagy része gyermekmunka) helyes minta és szabálykövetéssel (a javítgatás elkerülésével) **az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.**
- **Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés**
- A nyelvfejlesztési feladatoknak **a gyermek egyéni képességeinek** figyelembevételével, kibontakoztatásával
- Ösztönzés a folyamatos kommunikációra
- Mindig kielégítő választ kapjanak kérdéseikre
- Kerülendő az irónia és a gúny a kommunikációk során. **A pedagógus „kulcs-szereplő”!** Legyen mintaadó, modellértékű beszédkultúrája. A dajkáknak is fontos szerepük van ezen a téren, hiszen a gondozás, szervezés, játék közben ők is részt vesznek a csoport életében, így nekik is **mintaértékű, követendő példát** kell nyújtaniuk.
- A beszédében visszamaradott, beszédhibás, hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztésével külső logopédus szakember foglalkozik.
- A gyermekek saját magához mért, személyre szabott fejlesztő értékelésre

- **Az óvoda biztosítja a változatos fejlesztő tevékenységet**
- Ezen a területen is roppant nagy jelentősége, lehetősége van a néphagyomány őrzésének. Az ízes magyar beszédnek példaértéke van, gazdagítja a gyermek érzelmvilágát, sokszínű kifejező képességét, környezethez való pozitív hozzáállását.
- Az anyanyelvi nevelésben figyelembe kell venni a **migráns gyerekek** értékeit, törekedni kell kultúrájuk és anyanyelvük megismerésére az önazonosság erősítésére.

Sikerkritériumok

- segítheti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését is egyengeti.
- Képes legyen véleményét szavakkal elmondani
- folyamatos összefüggő mondatokkal fejezi ki magát
- képes történeteket, meséket, verseket kitalálni, emlékezetből felidézni
- a vele történt eseményeket szívesen és színesen elmeséli
- szókincse korának megfelelő
- bátran, szívesen kommunikál
- bátran kérdez, tud szemkontaktust teremteni és tartani
- a közölt információkat megérti
- a migráns gyermek megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket
- Szándékos figyelemre képes, szándékos figyelmének időtartama korának megfelelő
- Szívesen vesz részt a tervezett, szervezett, irányított játékokban, tevékenységekben
- Képzelete gazdag és kreatív
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlettek

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

1. Az óvodai élet megszervezése

A személyi és tárgyi feltételek, Óvodánk bemutatása c. fejezetből részletesen láthatóak. A továbbiakban fontosabb a helyi program eredményes megvalósításához szükséges feltételekről.

A pedagógiai programunk maximális munkaszeretetet, intenzitást, pozitív gondolkodást, cselekvést és szervezést igényel.

Óvodánkban a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, aki modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

A nevelőtestület mindenkori feladatai a program eredményessége érdekében

- Folyamatos továbbképzések, **önképzés**, "**tanulás határok nélkül**" koncepció
- Bátorítjuk a hatékony, innovatív újításokat a nevelőtestületen belül.
- Közös együtt gondolkodás a szülőkkel, a nevelésről, oktatásról pl.: szülők fóruma, bemutatók, nyílt napok, közös fórumok.
- Az óvodapedagógusaink feladatává tesszük, hogy **neveljen tudatosan**, az emberi jogokra, demokráciára, valamint a toleranciára és a megértésre, a különbözőség elfogadására.
- Az óvodapedagógus fejlessze a **döntési képességet**, érvényesítési szándékukat, türelmes odafigyeléssel, érdeklődéssel.
- Megkülönböztetett figyelemmel fordulunk a különleges bánásmódot igénylő gyermekek felé. Tájékozódunk felzárkóztatásuk módjáról, lehetőségeiről. Intézkedünk a megfelelő szakemberek tájékoztatásáról. (Gyermekevédelmi felelős stb.)
- A pedagógus beszédkésztsége, megjelenése a XXI. sz. nevelőjét, oktatóját példázza: kulturált igényes öltözködés, megjelenés, ápoltság, viselkedés
- Keresünk **új partneri kapcsolatokat** szakmai szervezetekkel, egyesületekkel, alapítványokkal annak érdekében, hogy a megkezdett pedagógiai tevékenységek tartósságát, színvonalát biztosítani tudjuk.

- Az óvodai életünk tervezésébe, szervezésébe véleményezési joggal vonjuk be a szülők közösségét, továbbá az óvodát segítő szakemberek körét. Koncepciónk kialakításánál mindenkor figyelembe vesszük állásfoglalásukat.

Véleményünk szerint nélkülözhetetlen, hogy óvónőink a következő **emberi, nevelői tulajdonságokkal** rendelkezzenek **a pedagógiai hitelesség érdekében**:

- Társa a gyermeknek, meghallgatja, megérti, segíti, tiszteletben tartja.
- Bizalmat, biztonságot sugárzó egyéniség.
- Feltétel nélküli szeretet nyújt.
- A gyermeket mindig a pozitív oldalában erősíti.
- Kifinomult empátiás képességgel és toleranciával rendelkezik.
- Jó kapcsolatot tart a szülőkkel.
- Nyílt, kommunikatív.
- Figyelemmegosztó képességgel rendelkezik.
- Szakmai ismereteit szinten tartja, folyamatosan bővíti (önnevelés).

2. A nevelés tervezése és időkeretei

A teljes nevelési-oktatási folyamatot **tudatosan átgondoljuk**. Figyelembe vesszük és építünk a spontán gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. Egyhetes periódusokra bontjuk le a nevelési-oktatási tevékenységek tervezésének időkereteit, így lehetőséget nyithatunk az esetleges változtatásokra, alternatív megoldásokra. A fejlesztő tevékenység formáját ebben az esetben nem a gyermekek kora, hanem fejlettségi szintje határozza meg. Tervezésnél kialakítottuk az **óvodai életrendet, időbeosztást**. Mindenkor szükséges megterveznünk a szervezési feladatokat, különös tekintettel a külső helyszíneken lebonyolított tevékenységekre, kulcs eseményekre (kirándulások, sport- és kulturális programok stb.).

A nevelő munkát félévente tervezzük, negyedévente értékeljük, elemezzük és döntünk a következő periódusban végzett nevelőmunkáról. A napirend megtervezésénél figyelembe vesszük a 3 csoport tevékenységi rendjét, elkerülve így az esetleges ütközéseket, ugyanis óvodánk helyi adottsága az abszolút összehangolt nevelőmunka tervezését, szervezését követeli meg.

Az óvodapedagógus feladatai a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban

- Heti tevékenység tervezése, félévente / negyedévente (nevelőtestületi döntés alapján) nevelési, program / csoport szokásrendszerének tervezése, negyedévenként értékelése.
- félévente szervezési feladatok.
- Alternatív tervezés szükséges napi lebontásban. pl.: kirándulás, színházlátogatás stb.
- A gyermekekről szóló egyéni feljegyzések, fejlődésüknek nyomon követése folyamatos „Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése” dokumentumban
- A differenciálás, az egyéni bánásmód a csoportnaplóban az értékelő feljegyzésekben jelenik meg.
- A gyermekek életével kapcsolatos feljegyzéseket élményszerű eseményeknél, alkalomszerűen szintén a csoportnaplóban rögzítjük.
- A tervezéseket elemezni, értékelni, ellenőrizni szükséges.

A gyermekek harmonikus, egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** helyes megtervezése, megszervezése szükséges. Tervezésénél figyelembe vesszük az óvoda lehetőségeit, gyermekeink fejlettségét életkori sajátosságait és a pedagógiai programunk előírásait ehhez igazodva tervezzük, szervezzük a tevékenységi formákat.

A **napirendünk** rendszeres ismétlődésével állandóságot jelent. Biztonságot nyújt a gyermekeknek, alkalmazkodik a gyermekek szükségleteihez, tevékenységeihez, helyi szokásokhoz, igényekhez; valamint szabad tervezési, szervezési lehetőséget biztosít a pedagógusok számára. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a szabadjáték kitüntetett szerepét.

A **hetirendünk** a rendszerességet és folyamatosságot segíti elő, lehetőséget ad az egyeztetésekre tervezésre összehangolt nevelésre.

A **hetirend** biztosítja a feltételeket a differenciált tevékenységek átgondolt tervezéséhez, szervezéséhez. Összeállításánál arra figyelünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések megvalósítására, a gyermekek meghallgatására, ötleteik kipróbálására, hogy gyermekeink boldogan éljék meg mindennapjaikat. Figyelembe vesszük az óvodai csoport életkor szerinti összetételét, igényeit, a gyermekek képességeit, ezen belül változhatnak a tevékenységek helyei és időkeretei.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő kezdeményezések, tevékenységi formák mindegyikét óvodapedagógus irányítja, illetve a délutáni külön programokon biztosítjuk a pedagógus jelenlétét.

A nevelési év elején mindenkor szükséges és kötelező az időpontok egyeztetése a változtatásokat folyamatosan jelöljük.

Napszak	Időpont	Tevékenység formák
Délelőtt	6h-12h-ig	játékos tevékenységek
		szabadidős, sport tevékenységek
		kezdeményezések, foglalkozások
		kulturális tevékenységek
		fejlesztő tevékenységek
		környezetismereti tevékenységek
		művészeti tevékenységek
		ünnepek, megemlékezések
		étkezések
		gondozási tevékenységek
		munkatevékenységek
		egészséges életmóddal kapcsolatos tevékenység
Délután	12h-18h-ig.	ua., mint a délelőtti tevékenységek a lehetőségekhez alkalmazkodva

A nevelési folyamatba szervesen illeszkednek a pedagógus által tudatosan tervezett és szervezett tanulási folyamatok, amelyek ideje az életkortól függően 10, maximum 30 perc.

- **A tanulás lehetséges formái:**
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- **Gyermeki tevékenységek**
- Mindennapos mozgás
- művészeti tevékenységek: Verselés, mesélés, rajzolás, festés, mintázás,

- mintakövetés által, utánzással
 - óvónő által irányított megfigyelések, foglalkozások, tapasztalatszerzések
- kézimunka, ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - külső világ tevékeny megismerése
 - mozgás
 - szabadidős tevékenységek
 - munkajellegű tevékenységek
 - fejlesztő speciális tevékenységek
 - játéktevékenységek

A fejlesztés módszere, és keretei:

Természetesen az életkori jellemzők, egyéni fejlettség, a tevékenységek jellege befolyásolják a tanulási formákat. A foglalkozások időkereteit rugalmasan állítjuk össze. A gyermek fejlesztéséhez a **mikrocsoportos foglalkozásokat** helyezük előtérbe. A **kötött és kötetlen** formát itt is az **előírások és a fejlettségi szint határozza meg.**

Az óvodai életünk tervezésében, szervezésében véleményezési joggal vonjuk be a szülők közösségét, továbbá az óvodát segítő szakemberek körét. Konceptiónk kialakításánál mindenkor figyelembe vesszük állásfoglalásukat.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

A gyermeki tevékenységek módszerei, eszközei, keretei, formái

Az emberközpontú, humanista értékrend alapjait már az óvodai nevelés során meg kell teremteni, mégpedig a gyerekek cselekvő részvételével. Az óvodapedagógusnak mindvégig azon kell munkálkodnia, hogy csoportjában kialakuljon az egymás kölcsönös megértésén, tiszteletén alapuló segítő magatartás, a társadalom számára szükséges egyéni képességek elsajátítása a gyermekek cselekedtetésével. A folyamatos tevékenységeken keresztül fejlődik a gyermek egész személyisége. Meghatározó alapvető tevékenységi formái a **játék, munka jellegű tevékenység, a tevékenységekben megvalósuló tanulás** és a **szabadidős tevékenységek**.

Pedagógiai programunk rövid értelmezése a gyermeki tevékenységekkel kapcsolatosan

Programunkban a **szabadjáték**, mint nevelési módszer és eszköz a sokirányú képességek fejlesztésének, az egészséges életmódhoz szoktatásnak legjárhatóbb útja. Mivel a játék mindenkor örömforrás és élmény, az egészséges és boldog gyermek mindig szívesen játszik.

Programunk is a játék spontaneitását, örömrzétét, önkéntességét vallja, gyermekeink napirendjében a szabadjátéké a legfőbb szerep.

Ebben az életkori szakaszban biztosítania kell a felfedezés, a kutatás örömét, a tevékenység boldogságát, a teljesítőképesség megérzését. Fejleszteni kell az élethez szükséges értelmi képességeket: érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet és gondolkodás.

Az egyéni személyiség jegyek kialakításához meg kell alapozni a tulajdonságok, a képességek, a készségek, a szükségletek olyan rendszerét, amely egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá teszi a gyermekek részvételét a gyermek közösségben, végső soron a társadalmi viszonyokban. Ha mindezt megvalósítjuk, akkor a szocializálás célját is elértük: a gyermek (egyéniség) megtanul a különböző élethelyzetekben másokkal érintkezni és együttműködni. A cél elérését a közösségi ténykedés viszi sikerre.

A játékos munkatevékenység terén is legfőbb követelmény megteremteni az önállóság és öntevékenység lehetőségét. Gyermekeink egyre több helyzetben tudjanak **önállóan dönteni**. Rendszeres, folyamatos tevékenykedtetéssel döntési helyzeteket kell a gyermekek

elé állítani és nagyfokú önállóságot biztosítani a döntési képességek gyakorlásához. A kört, a már ismert óvodai tevékenységeken túl (naposság, kerti munka, önkiszolgálás stb.) bővíteni szükséges az igényekhez, a helyhez, az ismeretanyagokhoz mérten.

Programunkban a gyermek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekszünk nevelési céljaink, speciális feladataink érdekében felhasználni.

A szabadidős tevékenységek megszervezésekor tudatosítanunk kell mindenkiben, hogy az óvodáskorú gyermek minden ideje szabadidő. A pedagógus érdekes és komplex tevékenységek szervezésével gondoskodik a szabad idő tartalmas eltöltéséről.

A nevelési folyamatról

Programunk meghatározta maga szabály – és szokásrendszerét. Törekszünk arra, hogy a szabályok **rugalmasan**, az egyén és közösség sajátosságaihoz mérten alkalmazhatók legyenek. Jelentőségük abban áll, hogy fogódzót, biztonságot jelentenek. Lényeges követelmény az is, hogy **ésszerűen, pontosan**, egyértelműen fogalmazódjanak meg.

Gyermekeink érezzék, hogy azokat a felnőttek épp úgy betartják, mint ahogy tőlük elvárják azok betartását. Ha körültekintő **gondoskodással**, mindvégig **szerető kedvességgel** elégséges időt teremtünk ahhoz, hogy játékosan gyakorolhassanak, a **sikerben biztosak lehetünk.**

A célok, feladatok, eszközök anyagi fedezete biztosítására létrehoztuk a „Walla József Óvoda A Kreatív Gyermekéért” alapítványt.

1. A JÁTÉK

*„A játék.
Az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
csodaszép és csodajó,
nyitható és csukható,
gomb és gömb és gyöngy, gyűrű.”
(Kosztolányi Dezső)*

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja a következőképpen fogalmaz: „**A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége**, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.”

Az óvodáskorú gyermek életében **a játéké a vezető szerep**, amely a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete. A játék egy kreatív folyamat, olyan, mint maga az élet. A gyerekek a játékon keresztül sajátítják el a képességeket arra, hogy az étellel és a realitással kapcsolatot tudjanak teremteni. Olyan **komplex tevékenységforrás**, amelyet nekünk, óvodapedagógusoknak tudatosan kell felhasználnunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. Az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos **a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése**.

A játékot olyan lehetőségnek tekintjük a nevelés folyamatában, melynek tudatos érvényesítése, fejlesztése céljainknak megfelelően **formálja a gyermekek személyiségét, fejleszti mozgásukat, értelmi képességüket**. Az érzékszervek pontosabbá, a megfigyelőképesség megbízhatóbbá, a figyelem tartósabbá válik. Gazdagítja a képzeletet, különböző magatartási formák gyakorlásának színhelye. Mód nyílik benne a közösségi élet szabályainak megismerésére.

Célunk

A külvilágba való játékos beilleszkedéssel az **énképet gazdagító karakterjegyek** kialakítása. A játék a gyermek számára az öröm, a boldogság, a világra való rácsodálkozás. Az abból merített igazság a gyermeki filozófia forrása legyen.

Az óvodapedagógus feladatai a játék tevékenységek során

- Nyugodt légkör biztosítása
- Tervező, szervező munkával a játék feltételeit kialakítja: idő, hely, eszközök
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- Együtt játszás a gyerekekkel
- Figyelemmel kíséri, szükség esetén, indirekt módon irányítja a gyerekek játékát

A játék során a gyermek próbálkozik, keresgél, tájékozódik, utánoz viselkedési cselekvési módokat **tapasztal, szabadságát érvényesíti**, valamint az én érvényesítésre is lehetőség nyílik. A játék örömteli tevékenység a gyermek számára, olthatatlan kíváncsisággal törekszik az őt körülvevő világ felfedezésére, megértésére. A gyermeki játék élményekből táplálkozik az élményhez juttatásra számos lehetőséget határoz meg programunk, a folyamatos érzelmi és értelmi feltöltődést szolgáló élmények nyújtását állandó feladatunknak tekintjük.

Játékirányítás, játékfeltételek

Előtérbe kerülnek azok a tevékenységek, amelyek eredménnyel, produkttal zárulnak. (mosás, takarítás, főzés, barkácsolás stb.). Legtöbbször a gyermekek konkrét célt követnek, „házat akarok építeni”, „autót akarok készíteni”, „repülőt tervezek”. A gyermekben felmerül a felnőttekkel az **együttjátszás igénye**, mely érzelmi irányultásból, a felnőtt központú viszonyulásból, valamint az utánpótlás ösztönből ered. A játék, boldog, örömteli tevékenység lehetőségét, biztosítani szükséges a nap szinte minden percében.

A játék **spontaneitását** soha nem szabad megzavarni. Gyermeünk a játékban mindig jobban tudja a szabályokat, a felnőttek által kedvelt játékokban is meglepően otthonosan mozog, nemegyszer le is „győzi” a nagyokat. Mindez csupán azért, mert a gyermek a játékban nem ismeri a csalást, az ámítást és a hazug beszédet.

Testi épség veszélyeztetése esetén, azonban azonnal közbe kell avatkozni! Tapintatos együttműködés jöhet létre akkor, ha a gyermekkel a felnőtt közösen játszik, de ennek feltétele a játszó felnőtt intelligenciájának megfelelő foka. Ha a gyerek a játékához segítséget kér, például szabály értelmezés vagy eszközök igénylése stb. a felnőtt ne késlekedjen ennek megadásával.

A pedagógiai programunk gyakorlata feltételezi és megköveteli a **játékeszközök színes skáláját**. A csoportokban minden korosztály számára a megfelelő eszközöket biztosítjuk. Játékszereink esztétikusak, figyelemfelkeltőek, veszélytelenek legyenek és a lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek.

Tudatosan szabunk irányt a gyermekek fejlődésének az által, hogy állandó közös tevékenységre kínálunk lehetőséget a különböző játékfajtákhoz sok eszközt biztosítunk. A gyermekek játéka, játékfajták egyenrangú ötvöze (gyakorló, szimbolikus, konstrukciós alkotó, szabály és mozgásos játékok, bábozás, dramatizálás, barkácsolás).

Játékfajták

Gyakorló játékok

A külső világ tevékeny megismerését szolgálja, az állandó ismétlések sorozatán keresztül.

Szimbolikus játékok

A legkedveltebb játékfajták a gyermekek körében, sőt évekkel később is a különböző élet helyzeteiben megoldások sokaságát nyújtják.

Dramatizáló játékok

A szerepjátszó készség már az óvodáskor kezdetén megnyilvánul, elmélyül a gyermekekben a különböző drámai helyzetekbe való beleélés élménye. A dramatikus játékokban a nehezen oldódó, problémás gyermekek feszültségei csökkennek.

Konstruáló játékok

Amelyben megnyilvánulhat a kreativitás, fantázia, a gyermek kombinációs készsége, az értelmi és társas képességek.

Külső szituációs játékok

A pedagógiai programban kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a színháznak, kirándulásoknak, szüreteknek, sporttevékenységeknek (ovi olimpia), stb. Keretei a játéknak és egyben lehetőséget teremtenek a személyiség komplex fejlesztésére.

Szabályjátékok

A szervezett játékot is szabályok szerint kell megtervezni és a játék során valamennyi szabályt kötelező jelleggel betartsunk és betartassunk. Ösztönözzük a gyermekeket, hogy ők is találjanak ki szabályokat és azokat szigorúan tartsák is be.

Mozgásos játékok

Szobában és szabadban is játszhatóak. Fejlesztik a testi képességeket, a logikus gondolkodást, a szociális és kommunikatív képességeket.

Környezetismereti játékok

Korán tudatosítani kell a gyermekekben, hogy a tiszta levegő és víz az élet feltétele, környezetünk védelme nélkül elpusztulna a világ.

Munka jellegű játéktevékenység

A játékban jelenik meg a felnőttek munkáját utánzó tevékenység. A munkajellegű játékok indítéka az érdeklődés, a kíváncsiság, gyakran maga a munkaeszköz motiválja a gyermeket.

Nyelvi játékok

Megtaníthatunk társasági nyelvjátékokat (barkochba, szójátékok, nevetető játékok, kiolvasók, énekes játékok stb.), amelyeket a szabadidős tevékenységek során egymás között is játszhatnak gyermekeink.

Sikerkritériumok

- az értelmi képességei fejlődnek
- viselkedési és magatartási szabályok, erkölcsi normák alakulnak ki: önállóság, akarat, kitartás, kreatív együttműködés
- mozgásformák, mozgások fejlődnek
- problémamegoldó képesség fejlődik
- pozitív és negatív érzelmek megélése
- közlési vágy, beszédkedv, az anyanyelv fejlesztése
- társas kapcsolatok
- környezettudatosság
- örömmel játszik
- a játékszabályokat megtartja

2. MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK

*„Az alkotó élet titka az,
hogy felnőtt korban is megőrizzük a gyermekkor szellemét.”*
(Thomas Huxley)

Már óvodáskorban, de még előbb is meg kell ismertetni, szeretetni gyermekeinkkel **az egyetemes kultúra értékeit**. Az **esztétikum megismertetése, megszerettetése** az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé kell, hogy tartozzon.

Fontos tudni, hogy **a művészet a világ megismerésének sajátos látásmódja**.

A művészeti nevelés fogalmkörébe tartoznak az olyan szabadidős tevékenységek és komplex foglalkozások, mint a mese-vers, irodalom, ének-zene, tánc, mozgás, a bábozás, dramatizálás, a festés, agyagozás, rajzolás, barkácsolás.

Célunk

Az egyéniség színeinek kibontakoztatása, alkotó fantáziájának, kreativitásának megindítása a művészet eszközeivel. Az esztétikai érzelmek fejlesztése.

Az óvodapedagógusnak a művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását jelenti.

Arra kell törekedni a nevelés-oktatás területén, hogy a gyermek valósítsa meg az elképzeléseit, önmaga döntsön **alkotó fantáziájával**.

A felnőtt kerülje a direkt irányítást, a sémák adását.

Fontos tudni, hogy annak a gyermeknek, akinek gazdag a fantáziája, színesek az ötletei, alternatív módon képes gondolkodni a problémák megoldásánál, boldogabban élheti meg életét.

Ebben a korban hihetetlen jelentősége van annak, hogy **a kreatív képességek kibontakozzanak**, élményszerűvé váljanak.

Ehhez folyamatosan biztosítani kell a változatosságot a témákban, a lehetőségekben, az érzékszervekre ható sokszínűségben.

Az esélyegyenlőség biztosításával a sajátos nevelést igénylő gyermekek fejlesztését, felzárkóztatását valósítjuk meg.

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek során

- nyugodt, kiegyensúlyozott, odafigyelő légkör megteremtése
- Biztosítson helyet, időt, eszközt a kényelmes, nyugodt alkotáshoz.
- Az óvodapedagógus segítse elő a művészeti tevékenységek megvalósulását, **alkotókedv, kreativitás, mintaadás**
- Használjuk ki az ünnepkörök témáit (Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák Napja stb.), ezekhez adekvát verses, mesei, ábrázolási, zenei és énekes anyagot illeszthetünk.
- Óvodapedagógus legyen **állandó „készenléti” állapotban** arra, hogy meséljen, verseljen, énekeljen, zenéljen, ábrázolásra is lehetőséget biztosítson.

2.1. VERSELÉS – MESÉLÉS

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, mesék.

Célunk

Beszédfejlődés elősegítése, szókincsbővítés, anyanyelvünk ápolása. A gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének elősegítése.

Programunkban az **anyanyelv ápolásával** szorosan összefüggő tevékenységként jelöljük meg a mese, a vers, a dramatizálás, az élőbeszéd okítását.

A mese a játékos mondókázás, versmondás mindenkor **varázslatos hatást** vált ki a gyermekekből. E szabadidős tevékenységek fejlesztik a gyermekek beszédkultúráját, fantáziáját, szókincsét, ismeretanyagát, betekintést nyújtanak a régmúlt, a jelen és a jövő világába. Különösen a népmesék, mondókák, szólások juttatják el gyökereinkhez, szokásainkhoz, szabályainkhoz, így a néphagyományok megőrzéséhez.

A mese a gyermek **érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője**. Ezért az óvodapedagógus szeretettel és gyakran meséljen, verseljen, dramatizáljon, mesejeleneteket, "színi előadásokat" is tartsanak, ezzel segítsék elő a gyermekben az amúgy megnyilvánuló szereplési vágyat, oldják a feszültséget, szorongást, kipróbálhatják a különböző személyiségjegyeket. Belebújhatnak a jó és a rossz bőrébe is.

A mese képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb **érzelmi viszonyairól**, a lehetséges és megfelelő **viselkedésformákról**. Hisszük és valljuk, hogy a mese és vers mindennapos beépülése a foglalkozási programba az egyik legjobb módszere a személyiség esztétikai értékekkel való gazdagításának, az irodalmi ízlés kifinomulásának. Ehhez **a magyar gyermekköltészet gazdag és jó alapot** ad. A mindennapos mondókázás és verselés elengedhetetlen a kisgyermek mentális higiéniájához. Ennek elmélyítése elősegítheti az erkölcsi nevelési feladatok eredményes gyakorlatát. Az irodalom nagyon jó eszköz a különböző **viselkedési minták kialakítása** során. A jól kiválasztott meséken, verseken, mondókákon át be tudjuk mutatni a jó, a rossz, a helyes és helytelen viselkedési típusokat, mintákat és ezeket példaképekként állítjuk a gyerekek elé. Elősegítjük a gyermekek ítéletalkotását, önálló véleményének kialakítását, döntési helyzetekben irányt adhatunk nekik, formálhatjuk jellemüket.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása **az önkifejezés egyik módja**.

Az óvodában **a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveknek** egyaránt helye van.

Sikerkritériumok

- Várja a mesélést, verselést, szívesen hallgatja
- Szívesen mond verset, mesét, szívesen bábozik, dramatizál
- Szókincse, nyelvi kifejezőkészsége korának megfelelő
- Szívesen találjon ki verset, mesét
- A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására.
- A **beszédöröm** biztosítása, bátran, gátlások nélkül kommunikáljanak
- **kíváncsiak legyenek** társaik beszédére, képesek legyenek másokat meghallgatni
- **Szókincsbővítés**

A mesehallgatásnak mindig **nyugodt körülmények** között kell zajlania.

A mese nem jutalom, **a mese jár!**

2.2. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Az óvodáskorú gyermek világfelfogása, látásmódja a természetről, társadalomról és az emberről igen sajátos, tudásszintje, ismeretanyaga, tapasztalatai, képességei határozzák meg. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk

Fejlődjön a gyermek manuális, és vizuális kifejező képessége, kreativitása. Megismerje, gyakorolja a technikákat. Esztétikai élményeket szerezzen.

Az óvodapedagógusnak mindenkor biztosítani kell a feltételeket, **a helyet, az eszközt, a légkört, a folyamatos hozzáférés lehetőségét**, vagyis a gyermek bármikor szabadon használhassa az alkotáshoz szükséges eszközöket, azok elérhető magasságban legyenek. Jó minőségű, környezetbarát eszközökkel dolgozunk. A gyermek tapasztalatot gyűjt az anyagok minőségi különbözőségeiről, formálhatóságáról, felhasználhatóságáról.

Maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az **önkifejezésre**, a környezeti esztétika alakítására és az **esztétikai élmények** befogadására.

Ezen tevékenységek segítik a képi, plasztikai kifejezőképesség, komponáló, rendező képességek alakulását, a fantáziavilág gazdagítását, a szép iránti nyitottságuk, igényük alakítását.

A pedagógus motiválja a gyermekeket az **újabb és újabb kifejezőmódokra**, a változatos technikák alkalmazására, a síkban, térben való gondolkodásra, a kreatív alkotásra. Dicsérettel, buzdítással, szakértő segítséggel inspirálja a gyermekeket.

Figyelemmel kísérjük a fejlett kezűességű gyermekeket, így a képességek legszélesebb körű kibontakoztatását tesszük lehetővé.

A gyermek vizuális nevelése során megismertetjük a **különböző technikákat** (rajzolás, festés, mintázás, fröcskölés, stb.) a népi kismesterségek gyermekek által gyakorolható fajtáival (nemezelés, szövés, fonás, agyagozás, tojásfestés, gyöngyfűzés)

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy alkotásai során a gyermek megismerkedhessen az őselemekkel (föld, víz, nap, tűz) azok tulajdonságaival, természetes anyagokkal (agyag, vessző, gyapjú, vászon, fonal, bőr, rafia, csuhé, viasz, stb.).

A mindennapos tevékenységek sorába tartozik óvodánkban a gyurmázás, a díszítő mintázás, vágás. Nagy örömet jelent a gyerekek számára a különböző anyagok tapintása, formázása. Leggyakoribb anyagaink a liszt, homok, a gyurma, magvak, termések. A gyermek tapasztalatot gyűjt az anyagok minőségi különbözőségeiről, formálhatóságairól, a felhasználhatóságáról, maradandóságáról. Mintázás során fejlődik a **gyermek kézügyessége, finommotorikája**. Kielégül mozgásigénye, alkotási vágya, bővül technikai ismerete. Megismertetjük a gyermekeket a színezésre használható növények (cékla, hagyma, diólevél, stb.) és a modern világunkat körülvevő mesterséges anyagokkal is. Játékunk során számtalan lehetőséget nyújtunk a szín és formavilág megismerésére, felfedezésére.

Fontosnak tartjuk, hogy a különböző **anyagok** állandóan hozzáférhetőek, **vonzóak legyenek** a gyermekek számára, mert ez inspirálja önálló vagy az óvónővel közös barkácsolásra. Barkácsolás során a gyermek rácsodálkozik egy – egy anyag szépségére (pl. papír színére, textil mintájára, hajlékonyságára, rugalmasságára, fa erezetére).

A **műalkotásokkal való találkozásokra** múzeumlátogatáskor, kiállítás megtekintésekor teremtünk lehetőséget. Festmények, szobrok, épületek, népművészeti tárgyak látványával szeretnénk hatni a gyermek esztétikai érzelmeire, gondolkodására.

Az óvoda épületének külső és belső dekorációja (beszélő környezet) mindig az évszaknak és az ünnepkörnek megfelelően történik. Erre a célra gyakran használjuk a **gyermekmunkákat**, így is erősítve a gyermekekben az **alkotásvágyat**.

Sikerkritériumok

- Saját kezdeményezésre ábrázol, elmélyülten alkot
- Képzésében kifejezi gondolatait, élményeit
- Az ábrázolási technikákat változatosan alkalmazza, helyesen alkalmazza az eszközöket
- Vigyáz környezetére, magára, munkája tisztaságára
- Szívesen díszíti saját munkájával környezetét

2.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

„A legtöbb, amit gyerekeinknek adhatunk: gyökerek és szárnyak.”

(Goethe)

Célunk

Az érdeklődés felkeltése, a zene, az éneklés, a tánc megszerettetése.

Intenzív néptánc programunk segíti a néphagyományörzés mellett a zene, a tánc szépségének megszerettetését. Így a pedagógiai programban is megfogalmazzuk, hogy szabadidő tevékenységekben lehetőséget kell biztosítani az éneklésre, mondókázásra, tánccra, mozgásra. A művészeti tevékenységekbe alkotó módon be lehet vonni a hátrányos helyzetű gyermekeket is, ez a nevelési forma talán a legeredményesebb lehet felzárkóztatásukban. Kodálytól tudjuk, hogy a zenei nevelés a gyermek megszületése előtt kilenc hónappal kezdődik. Ez nyilván azt is jelenti, hogy a zenei nevelés alapelemeit már a családban elsajátíthatja a gyermek.

Az óvodában az **ölbeli játékok**, népi gyermekdalok, énekes játékok felkeltik a gyermek zenei érdeklődését. Felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, közös éneklés örömét. Az óvodai ének-zenei nevelés eredményes megvalósítása elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az **énekes népi játékok**, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei kreativitásának alakításában.

A **zenehallgatási anyag** megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.

Sikerkritériumok

- Szívesen énekel és hallgat zenét
- Szívesen, - óvodáskor végére önállóan -, játszik népi gyermekjátékokat és néptáncos mozdulatokat
- Tud ritmust és egyenletes lüktetést megkülönböztetni és mozgással megjeleníteni
- Ritmus hangszereket tudja önállóan használni
- A zenehallgatások során ismerkedjenek meg gyermekeink a magyar és más népek dalaival.
- Ritmusérzék, zenei hallás és **mozgáskultúra fejlesztése**
- Magas-mély hangok felismerése oktáv, kvint, terc távolságban
- Kifejlődik belső hallásuk
- Óvodapedagógus legyen állandó „készenléti” állapotban arra, hogy meséljen, verseljen, énekeljen, zenéljen, ábrázolásra is lehetőséget biztosítson.

3. MOZGÁS

*„Amikor olyan messzire mentél,
hogy képtelen lennél még egy lépést megtenni,
csak fele olyan messzire jutottál, mint amennyire képes vagy.”
(grönlandi közmondás)*

Az egészséges életmód egyik pillére a **megfelelő idejű és mennyiségű mozgás**. A **mozgás minden érés alapja**, ezért hangsúlyozottan van jelen nevelő munkánkban. A mozgás által járódnak be az idegpályák, ami a tanulás meghatározó feltétele. Fontos, hogy megérezze a gyermek **„az én csinálom, én tudom” érzés örömét**, ami a biztonságérzetét és önbizalmát erősíti. A mozgáskészségek kialakítása és a motoros képességek fejlesztése egymással dialektikus kölcsönhatásban valósul meg. A 3 éves életkor a **nagymozgások** fejlesztésének a legideálisabb időszak. Ebben a korban tökéletesedik a járás, a futás lépései pedig megnyúlnak. 3-5 éveseknél a feladatok a testrészekre és a mozgások irányára koncentrálódnak, ezzel elsődleges célunk, a **testséma kialakítása**, a testrészek neveinek bevésése, a mozgásformák hétköznapi megnevezésének megismerése, a téri fogalmak megértése. Az összerendezett

mozgáshoz a gyerekeknek jól kell ismerniük a testüket. A 4-5-6 éveseknél a speciálisabb agyi funkciók figyelemmel kísérésére tolódik a hangsúly. Előtérbe kerülnek a **specifikusabb percepciót igénylő gyakorlatok**, mint pl. az egyensúly, a bőr és az izom érzékelést összehangoló fejlesztő gyakorlatok, szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése. A nagyoknál kiemelten **fejlesztjük a finommotorikát**, mert erre a korra várható el az idegpályák kiépülése révén a finommozgás vezérlésének a képessége. A mozgásfejlesztés az óvodában két területen valósul meg: a szabadjátékban és a tervezett foglalkozásokon.

Célunk

Célunk, a mozgás örömeinek felkeltése, illetve megerősítése. Az egészséges életmód megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásos tevékenységekkel kapcsolatban

- Az alapmozgásokkal kapcsolatos ismeretek, képességek kialakítása, fejlesztése
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan segítse elő a harmonikusan összerendezett mozgás kialakulását.
- Biztosítson, helyet, időt, eszközt a szabad levegőn való mozgáshoz.

A mindennapi mozgás szervezésének feladatai:

- Napirendünket úgy alakítjuk, hogy a gyerekek minél hosszabb időt tartózkodjanak a szabad levegőn.
- Az óvodai nevelés minden napján lehetőséget biztosítunk az egészségfejlesztő testmozgásokra, az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével.
- Változatos eszközöket biztosítunk, hogy a mindennapos mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára, mozgásigényüket igényüket kielégítsük.

TÁNC

- A nagyoknak táncfoglalkozásokat is szervezünk.
- A táncban a zene, a ritmus harmóniáját kapcsoljuk össze a mozgással.
- Mozgásos tartalmak a ritmikus járások, forgások, átbújások, irányváltogatások.
- A játékos utánzó mozgásokkal, tánclépésekkel a magasabb rendű összerendezett mozgáskoordinációt fejlesztjük.

Az óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés

Az egészséges testi fejlődésnek biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban igen gazdag, az egyéni képességeket figyelembe vevő kellő aktivitást, és terhelést biztosító mozgás nélkül.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását az óvodás korban kell elkezdenünk.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése, megfelelő intenzitása, a motoros képességek fejlesztése a cél. Az óvoda épülete, kertje, meglévő berendezései, párologtatók, tornaeszközök fontos tartozékai e program megvalósulásának.

A mindennapos **mozgás, sportjátékok** aktívan szolgálják a nevelési program megvalósulását. A helyes életmód, megfelelő életvitel, emberhez méltó életstílus, **egészséges életforma** alakítása, formálása a konkrét cél. Felerősíti és kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

A gyermekek minél több időt töltsenek e tevékenységek közben a szabad levegőn. A sporteszközök megfelelő használatával élményszerűvé varázsoljuk a gyermekek számára a mozgást. A **mozgáskultúra fejlesztése** segíti a térben és időben való tájékozódást, a helyzetismerést, az önálló döntést, fejleszti az alkalmazkodás képességeit. Az **egészség megőrzéséhez** fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenálló képességet. Elsősorban az óvoda kertje kínál erre jó lehetőségeket: légfürdőzés, az alvás, a játék. A jól szervezett séták, kirándulások, a mozgásigény kielégítésén túl együttes, közösségi élményt is jelentenek a gyermekeknek. **Közösségformáló, összekovácsoló** hatásuk van.

Az óvodapedagógusoknak a nevelőmunka során el kell érni, hogy a gyermekek a mozgást **igényeljék, szeressék**, ne húzódozzanak tőle, ne féljenek, hanem bátran, örömmel vegyenek részt.

Sikerkritériumok

- Igényli, szereti a mindennapos mozgást
- Mozgása harmonikus, összerendezett, edzettsége korának megfelelő
- Ismeri saját testét, testrészeit, azok neveit
- Ismeri a téri irányokat, képes önállóan, vagy szóbeli irányítás alapján a térben mozogni, tájékozódni
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordináció

- Egyensúlyérzéke fejlett
- Mozgásos játékokat kedveli, azok szabályát betartja
- Tudja használni a megismert tornaszereket, eszközöket, szívesen játszik velük játékidőben is.

4. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

4.1. Környezetünk megismerése és védelme

4.1.1. Környezetünk megismerése

Természet- és környezetkultúra program:

A program értelmezése

A természet- és környezetkultúra olyan tudatformálás, amely a gyermekeket megismerteti a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre. Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

El akarjuk érni a környezeti nevelés folyamatában, hogy a mindennapi életvitel értékrendjében az **ökológiai szemlélet** tartósan megalapozódjon és fokozatosan **tudatos magatartássá** rögzüljön. A céltudatos nevelési elveket elsősorban a külső szituációs játékkör elemeibe építjük be, hiszen a környezeti nevelés elképzelhetetlen **külső nevelési terek** nélkül. Jellemző, hogy ez a nevelési specifikum térben és időben nem behatárolható, ötvöződnek benne az összes nevelési sajátosságok, a műveltségi területek témakörei, azok egymással együttesen hatnak, egymást kiegészítik és komplex információ halmazt közelítenek a gyermekek felé. A környezet megismerésére nevelés **gazdag tevékenységrendszerbe ágyazott nevelési folyamat**. Elősegíti, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről életkoruknak megfelelő **tapasztalatokat** szerezzenek. Fejleszti a gyermek érzelmi és értelmi képességeit. Az elvont, fogalmi gondolkodás elemei fokozatosan beépülnek a tudatba. Így készíti fel programunk a gyermeket a felnőtt korban tudatos környezetvédő magatartásra.

Gyermekeink a környezetben tapasztalt ismereteiket játékukban, alkotó tevékenységükben felhasználják, átélik, folyamatosan gyakorolják és alkalmazzák.

A **környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat**, mely a születéstől az élet végéig tart. Már az óvodáskorú gyermek is képes felfogni, hogy a környezetben mindenre szüksége van, nincsenek hasznos és káros élőlények, mert a természetben minden élőlényre szükség van. A környezeti nevelés aktív felelős cselekvésre nevel. Legfontosabb dolog **az élet védelme és tisztelete**. A környezeti nevelés alapjaiban erkölcsi kihívás. Egy új emberkép, az ezredforduló polgári erkölce hordozza magában azt a környezetkultúrát, amely feltétele **társadalmunk és Földünk fenntarthatóságának**.

Célunk

Gyermekeinknek segítséget nyújtani ahhoz, hogy a világot megismerjék és megértsék a maga egészében.

Természet – társadalom - ember

Az óvodapedagógusainknak e komplex tevékenységek, foglalkozások keretében egységben kell megmutatnia és érzékeltetni a valóságot.

Építenünk kell a közvetlen **megfigyelésekre, tapasztalatszerzésre**. A környezet szeretetének bizonyításával gyermekeink számára azt kell megerősítenünk, hogy a dolgok és jelenségek mennyire összefüggnek egymással, és milyen óriási és jelentős az ember felelőssége ebben a kapcsolatban, különösen a természet és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Nevelnünk kell **toleranciára**: mások véleményének, érzéseinek, és gondolatainak tiszteletben tartására. A komplex foglalkozások keretén belül egyszerű, kézzelfogható példákat nyújtunk pl.: vásárlások, piaci séták, stb.

A szabadidő tevékenységek során és komplex foglalkozások keretében gyakorolhatják gyermekeink az élethez szükséges **szabályokat, viselkedési módokat, magatartásformákat**. Az óvodapedagógusok feladata, hogy figyelemmel kísérjék a gyermekek világról alkotott sajátos elképzeléseit, és segítsenek eligazodni a számukra különböző helyzetekben.

A környezeti hatások szerepe a gyermek személyiségére

Az óvodai nevelési programunk a környezetkultúra kialakítását célzó nevelési folyamat megtervezésekor abból az alapelvből indul ki, hogy a gyermek első környezeti

tapasztalatait a családban, otthon szerzi és ezekkel érkezik az óvodai társadalomba. Itt a nevelési folyamat meghatározza jövőbeni személyiségének kialakulását. Bár a források lehetnek sokirányúak, sokrétűek (például nagyszülők, bölcsőde, otthon és környéke, utazás, nyaralás, kirándulás stb.), a gyermek környezethez való alkalmazkodásában, a fejlődés folyamán a családi nevelésnek alapozó, döntő és elsődleges szerepe marad. Az óvoda környezetével, tevékenységrendszerével több fontos területen járulhat hozzá többletként a tapasztalatszerzés gazdagításához.

A külső szituációs játékkör gazdag tárházából célirányosan és az életkoroknak megfelelően választott játékelemek gazdag választékával (például kirándulások, táborozások, szerepjáték, sportfoglalkozások, zenei játékok, színház, film, videó stb.), olyan információ halmazokat nyújtani, amelyek egymást kiegészítve **gazdagítják** a gyermekekben **a környezet-képet**.

A környezet megismerésének négy, egymástól jól elkülönülő, de a nevelési folyamatban szorosan egybekapcsolódó, elválaszthatatlan területe van:

- *a társadalmi és természeti környezet megismerése,*
- *környezetünk formai és mennyiségi viszonyai,*
- *környezetalakítás,*
- *környezetvédelem.*

A környezet megismerésének nevelési tartalma

Segíteni kell, hogy a gyermekek koruknak megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek a szükségleteiről, családról, munkáról, a családtagok jogairól, az egymáshoz való viszonyról, az együttélés konkrét tapasztalatairól. Egészséges családi környezetben a családtagok viselkedését a szeretet, tisztelet, a részvétel, az őszinte együttérzés, az egymás problémái iránti érdeklődés, a segítő szándék, a megértés jellemzi. Bár a három-négy éves gyermek egoizmusa még természetes, az óvodai nevelés során kell eljutnia oda, hogy kialakuljon és tartóssá váljon énjében a "másik", a szeretett felnőtt, vagy társ érdekében való **lemondás, a tolerancia, empátia, önfegyelem**.

Az óvodában, más környezeti feltételek között mindenkor alapozni kell azokra az élményekre, amelyeket a gyerek a családból hozott. Azokat viszont tartalmilag új ismeretekkel, benyomásokkal, élményekkel bővíteni szükséges. Az érési folyamat során pedig

folyamatosan törekedni kell arra, hogy a környezeti információk minőségileg magasabb szintre emelkedjenek.

A környezeti nevelés abban a pillanatban kezdődik, amikor a gyermek először belép az óvodába. A kezdet nagy gondot, problémát jelenthet a gyermek számára. Ezért alapvetően fontos, hogy az első benyomások érzelmileg pozitívan hassanak a gyermekre és idegenkedése helyett, az érzelmi kötődés és bizalomgerjesztés hatására a **gyermek befogadóvá, kíváncsivá, érdeklődővé váljon**, biztonságérzete hamar kialakuljon.

Már kezdetben gondoskodunk arról, hogy a gyermekek ismerjék meg a felnőttek óvodai munkáját. Ismerjék meg az óvodában és az óvoda közvetlen környékén dolgozó felnőtteket, azok munkáját és a munkavégzés rájuk gyakorolt jótékony hatását. Ha a gyermek hamar rájön, hogy a felnőtt munkája az ő biztonságérzetét szolgálja, akkor érzelmi kötődése a legjobb alapja a sikerorientált környezeti nevelésnek.

4.1.2. Környezetünk védelme

A pedagógiai programunk **természet- és környezetkultúra koncepciója** évek óta eredményes. Természetismereti, természet- és környezetvédelmi kirándulásokat szervezünk melyek pedagógiai céljaink elérésében segítenek minket.

Hagyjuk egységben látni a környezetet, ez az ökológia alapja.

A környezetvédelem a környezetalakítással, a munkatevékenységgel szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Lényegében a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben:

A programunk szerint nem ismerünk kártékony növényt, állatot. **Minden élőlénynek joga van az élethez**, ezért például a "szeretetvirág" kivételével mezőn, erdőben nem szabad virágot szedni. Az állatokat gondozni kell. Arra törekszünk, hogy minden csoport közvetlen, hétköznapi tapasztalat útján gyakorolhassa az állatok gondozását.

A környezetszennyező, elhasznált dezodoros flakonok, egyéb, vegyileg veszélyes hulladékok nem kerülhetnek be az óvodába. Helyettük a gyermekek **természetes anyagokat, lehullott terméseket stb. gyűjtenek** s ezeket használják fel játékaikhoz.

A környezetvédelemre nevelés nem csupán a gyermekek felé irányuló kizárólagos feladat. Az óvoda minden dolgozójától, sőt a szülőktől is meg kell kívánni a **példamutatást**.

Abból indulunk ki, hogy a jövő környezetét a jelen óvodásai fogják alapvetően meghatározni; neveltetésüktől függ, hogy védik, óvják, vagy tovább rombolják környezetüket.

Programunk felvállalja e rendkívül fontos **szemléletváltozást sürgető nevelési cél** szolgálatát. A rendszeres testmozgással, sporttal kiegészítve új életformára serkent, közelebb visz a természethez, melyben a családi nevelést alapvetően kívánjuk segíteni, támogatni.

A környezeti nevelés jeles napjai

A jeles napokat komplex formában, tartalomban ünnepeljük. Játékos tevékenységbe ágyazzuk a különféle cselekvéseket, projekt módszer segítségével állítjuk össze az ünnepekhez a terveket. Alkalomhoz illő verseket, mondókákat, meséket, dalokat tanítunk, barkácsolunk, festünk, rajzolunk, agyagozunk. A szülőket bevonjuk a megemlékezésekbe.

Jeles – zöld - napok:

Állatok világnapja – október 4.

Víz világnapja – március 22.

Föld világnapja – április 22.

Madarak és fák napja – május 10.

Környezetvédelmi világnap – június 5.

Az óvodapedagógus feladatai a környezet megismerésére és védelmére nevelésben

- A közvetlen környezetünkben lévő élővilág **értékeire, szépségeire való rácsodálkozás**, azok felfedezése, megismerése, megszerettetése, védele, óvása.
- Az élő- és élettelen természetben zajló folyamatok megfigyelése.
- A **környezetkímélő, környezetbarát** életmód szokásainak megalapozása, kialakítása.
- Aktív környezet- és **természetvédelmi tevékenységek** szervezése (erdőtakarítás, növények gondozása, szelektív hulladékgyűjtés megtanítása).
- a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeinek biztosításáról.
- A környezeti nevelés maga az élet! **Sok tapasztalatból** lesz az ismeret.
- Fentiekből következik, hogy értékelésünk szerint a környezetismeret négy fő területe csak komplex módon és az óvodai élet teljes folyamatában valósítható meg.

- a környezethez való alkalmazkodás, **a helyes viselkedés**, pozitív minta
- Biztosítsuk az „élő sarkot”, a virágskertet.
- emberi testrészeket megismerése, higiénia fontossága.
- Biztonságos közlekedésre nevelés
- **Évszakok** megfigyelése
- **A növény és állatvilág** megismerése, védelme
- A zöld ünnepek megszervezése és lebonyolítása

Sikerkritériumok

- Ismeri az évszakokat, a hozzájuk kapcsolódó természeti jelenségeket
- ismeri a napszakokat, saját napirendjét
- Társadalmi környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezi: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, óvodája nevét, stb.
- Természeti környezetét: növényeket, állatokat, vizet, földet, stb. ismeri, gondozza, óvja (fenntartható fejlődés)
- Természet tisztelete, természetvédelem – tudja, hogy **Ő** mit tehet a természet védelmében
- önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését

4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai

Amikor a környezet megismeréséről beszélünk, fontos alapelveként kell leszögeznünk, hogy a tárgyak, jelenségek tulajdonságai nem korlátozódnak például színük, ízük, halmazállapotuk milyenségére, hanem alapvető jegyeik közé tartoznak formai, mennyiségi jellemzőik is.

A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül, azt didaktikai egységként kell elkülöníteni a környezet megismerésére nevelés komplex feladatkörében.

A természeti és társadalmi változások észlelése befolyásolásukra és megváltoztatásukra irányuló emberi tevékenység alapját képezi.

A matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

Célunk a matematikai, logikai, informatikai nevelésben

- Spontán és tervezett megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés

Programunk szerint a matematikai tanulás az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve több formában is megvalósul. Fontos, hogy a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatos óvodai nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai tartalmú tapasztalatok során

- Gyakorlati probléma felvetés és feladat megoldás kapcsán,
- Kérdések-válaszok, óvodapedagógus által kezdeményezett kis csoportokban végzett munkával.
- Matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése;
- **Matematikai beállítódás és szemlélet** megalapozása;
- Iskolai életmódhoz szükséges matematikai tapasztalatok megszerettetése;
- Részképességek, **gondolkodási műveletek**, szokások elsajátítása;
- A komplex foglalkozások a korábban megszerzett benyomásokat a gyermekek rendszerezik, szélesítik, mélyítik s a spontán tanultakat rögzítik. A gyermekek különösen negyedik életéve után egyre gyakrabban igénylik az irányított formában való mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárását;
- A gyermekek tevékenysége közben természetes szituációkban megfigyelhessék, megismerhessék;
- Fejleszti a **problémalátás, problémamegoldást képességét**
- Játékos képességfejlesztés a gyermek ötleteit figyelembe véve

Óvodánkban működtetni szeretnénk számítógépes „kuckót”, ezzel rendkívül fejlesztő hatású, gazdag ismeretanyagot és logikai játékos tudást szerezhetnek a gyermekek. Ezen ismeretek segítségével, az okos logikai játékokkal, számításokkal, mérlegelésekkel, megfigyelésekkel megtanulhatnak rendszerezni, megismerkedhetnek tér- és időbeli viszonyokkal. A számítógépes ismeretekkel való megbarátkozás célja nem az, hogy elvont matematikai fogalmakkal terheljük a gyermeket, hanem az, hogy idejekorán hozzászokjon a **korszerű elektronikai gépezetek elfogadásához.**

Sikerkritériumok

- Ismeri a mennyiségi, térbeli, formai viszonyokat
- Korának megfelelően ismeri és tudja alkalmazni a matematikai fogalmakat (több-kevesebb-ugyanannyi, tő- és sorszámnevek, halmazok alakítása szempontok szerint)
- Biztonsággal mozog a tízes számkörben

5. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Pedagógiai programunk a munka jellegű tevékenységet és a játékot együttes ténykedésnek fogja fel és összekapcsolja. Ez a személyiség komplex fejlesztésének lehetősége. A tapasztalatszerzésnek az a formája, amely - az örömmel végzett tevékenységek hatására - pozitív magatartásformák jegyeit alakítja ki a személyiségben, s ezek időközben rögzülnek és szükségletté válnak.

Célunk

A gyerekek személyiségének, a közösséghez való viszonyulásának és feladattudatának fejlesztése.

A **játék és a munkajellegű tevékenységek** együttes gyakorlata az egyén és a közösség együttműködését alakítja és erősíti. Nagyszerű alkalmakat kínál arra, hogy a gyermekekben kimunkálhassuk a **helyes énképet** és ugyanakkor a közösségben való **viselkedési szabályok** betartását is begyakorolhatjuk. Pedagógiai programunk az ilyen munkajellegű tevékenységet igen eredményesnek és a nevelési folyamat egyik legfontosabb elemének minősíti. A gyerek bizonyosságot szerezhet arról, hogy mit tud, mire képes, mit gyakoroljon, kihez fordulhat segítségért, illetve ki az, akivel már együttműködni is képes. Így fokozatosan kialakul az **együtt-munkálkodás** öröme, amely az alkotó életforma része. A munkajellegű tevékenységek fajtái: önkiszolgálás, naposság, egyéni és alkalmoszerű megbízatások, növény-és állatgondozás, stb.

Programunkban az alapelemek összekapcsolódásában a munka tartalma átértékelődik, lényeges szerepet nyer a megismerés folyamatában, a készségek-képességek fejlődésében.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka az egész óvodai élet során jelen van, de a 3-4 éves korú gyerekek óvodai életében jelenik meg leginkább. A kicsik az étkezések során az asztal megterítését, leszedését minden gyermek saját maga végzi. Nagyon **büszkék** rá, hogy ők a rájuk bízott „munkákat” már képesek **önállóan** elvégezni. Közben fejlődnek képességeik, énképük pozitív visszajelzéseket kap. Az önkiszolgálás minden más, közösségért végzett munka kiindulási pontja.

A naposság alkalmazása

A pedagógus és a csoport sajátosságai határozzák meg, hogy a naposnak a nap folyamán mikor és milyen feladatai vannak. A naposság a folyamatos napirend kereteihez-formáihoz tartozik. A folyamatos étkezések idején marad az önkiszolgálás.

A naposok feladatai: az asztal megterítése és leszedése, eszközök kiosztása és összeszedése, helyre rakása, teremrendezés (ágyazás, stb.).

A naposi munka jutalom is lehet a gyerekek számára, de tudatosítjuk bennük, hogy a munka egyben **felelősség** is.

A naposok kiválasztásának szabályait, a gyerekekkel közösen hozzuk meg, amelyek mindenki számára egyértelműek.

Az étkezés megkezdése után a nyugodt étkezés feltételei számukra is biztosítva vannak..

Az étkezések a napirendben meghatározott időkeretek között történnek, a gyerekek szükségleteihez, tempójához igazodnak.

Egyéni alkalmoszerű megbízatások alkalmazása

Az egyéni megbízatások a gyerekek önállóságához, képességeihez, neveltségi szintjéhez igazodnak. Lehetnek csoporton belül és kívül végzett feladatok is. A megbízatások jellege és tartalma attól függ, hogy az adott gyermek mit képes elvégezni.

Az aktív és mozgékony gyermekek a lehetőségekhez mérten olyan feladatokat kapnak, amelyek **alaposságot, figyelmet**, mások megsegítését igénylik tőlük.

A félénkek vagy visszahúzódók, bizonyos “ügyek” intézésében járatlanok egyéni, esetleg párosan végezhető feladatokat kapnak, hogy kipróbálhassák önmagukat.

Az óvodapedagógus feladata, hogy **körültekintően** járjon el, nemcsak a gyerekre bízott feladat, hanem a segítséget nyújtó társ kiválasztásában is.

A **folyamatos napirend** körülményei között számtalan lehetőség nyílik arra, hogy a gyerektársak példája, valamint a feladatvégzéshez szükséges készségek, tulajdonságok kialakulhassanak és tovább fejlődhessenek. A gyerekek bizonyosságot szerezhessenek arról, hogy egy konkrét helyzet vagy feladat megoldása nem életkorhoz, nemhez, hanem készségekhez-képességekhez kötött.

Növény-és állatgondozás alkalmazása

Feltételei az óvodánkban részben adottak, mivel létezik az óvodához kapcsolódó kert. Megfelelő személyzettel a higiénés feltételek biztosítása is lehetséges. A növénygondozást, virágok locsolását, kertszépítést, egyéb kerti munkákat a gyermekek szeretettel végzik, az állatgondozás feltételeit azonban csak időszakosan tudjuk megteremteni. Összességében a növény- és állatgondozási feladatok kialakítják és formálják a humánus emberi magatartást. Elvezetnek egy aktív, alkotó életformához, amelyben egyedül és együtt munkálkodni jó.

Az óvodapedagógus feladatai a munka jellegű tevékenységek kapcsán

- Munka lehetőségek megteremtése
- A tevékenység elvégzéséhez a feltételek megteremtése: idő, hely, eszközök
- A tevékenység elvégzésének módjának „megtanítása”
- A teljes önállóság lehetőségének biztosítása
- Gyermekek ismeret – kinek milyen fejlesztő hatásra van szüksége – ösztönzés, biztatás
- A munka a játékhoz hasonló örömet jelentsen a gyermeknek – értékelés
- A közösségért végzett munka által a feladattudat, felelősségérzet fejlesztése

Sikerkritériumok

- Az önkiszolgáló tevékenységeket önállóan, pontosan, „rutinosan” végzi
- A gyermek örömmel vállalja a munka jellegű tevékenységeket
- Szívesen, a tőle elvárható alapossgal tevékenykedik
- Akár maga is észreveszi a lehetőségeket és felajánlja segítségét
- Szívesen tevékenykedik a közösségért
- Bátran vállal a közösségért minden munka jellegű feladatot, mert képességeivel tisztában van, önértékelése, önbizalma helyes
- Tudja, hogy a növényekről, állatokról gondoskodni kell, és azt szívesen meg is teszi
- Feladattudata, felelősségérzete korának megfelelő

6. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Célunk

Az óvodai tanulás elsődleges célja az **óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése**. A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése.

A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.

Tanulásnak tekinthető a cselekvések döntő többsége.

Az óvodánkban történő tanulás alapjai azok a különböző tevékenységek, amelyek az óvodai élet mindennapjait kitöltik. Azok a tapasztalatok, amelyeket a gyermekek közvetlenül vagy közvetve szereznek, és amelyek elősegítik a világ megismerését. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben **utánzásos**, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az ismeretszerzés természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, és az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban valósul meg. Az óvodapedagógus a tevékenységekre való felkészülése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. **A játékban a gyerekek aktívvá és produktívvá válnak. Rendszerezett tapasztalataik elősegítik a fogalmi gondolkodás kialakulását.** Az óvodai tanulás lehet: szenzoros, motoros, verbális, szociális tanulás.

A gyerekek **tanulási tevékenységeinek tere, szervezeti kerete és formája a játék**, amelynek **nevelési alapelve és módszere a játékoság**. Ezen belül juthatnak el a gyerekek meglévő tudásszintjükről különböző képességeik szerint, más-más tempóban haladva a számukra lehetséges és várható szintre. Tehát, a tevékenységekbe ágyazott tanulás is csak akkor lesz hatékony, ha egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyermekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyerekhez mért tempóban történik.

A gyerekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő játékos tanulás magába foglalja:

- a tapasztalatok gyűjtését,
- az ebből származó ismeretek alkalmazását elősegítő műveletek tanulását,
- a pszicho-motoros készségek gyakorlását,

- a tanulás elemi szintű technikáinak megismerését,
- a gondolkodás képzeti, elemi, fogalmi használatát, a társadalmilag kívánatos és lehetséges elemi szokások, szociális viszonyulások, magatartásformák megismerését.

Óvodapedagógus feladatai a tevékenységekben megvalósuló tanulás kapcsán

- **Lehetőségek megteremtése** az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez: a játékban, a művészetekben, az alkotó munkákban
- Komplex nevelés
- A játék objektív és szubjektív feltételeinek megteremtése
- A kompetenciaérzés kialakítása és fenntartása.
- Az információk bővítése, **rendszerezése**, a képességek **fejlesztése**.
- **egyéni szükségletek**, adottságok, képességek kibontakoztatásához lehetőségek teremtése
- A választható műveletek, szerepek, szabályok magatartás-és viselkedésformáló értékrendjének megalapozása
- A pszichológiai értelmezés szerinti tanulási típusok (motoros, szenzoros, verbális, szociális) érvényesüléséhez minták és lehetőségek biztosítása,
- A gyerekek érzelmi-akarati életének megnyilvánulási lehetőség
- Tehetséges gyermek felismerése
- Differenciálás, képességfejlesztés

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta- és modellkövetés
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, megfigyelés
- gyakorlati problémamegoldás
- az óvodapedagógus a tanulás során személyre szabott, pozitív egyéni fejlesztő értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.

Tanulási típusok:

A **spontán** tanulás, amikor a gyermekek, megfigyelve, utánozva modellt, mintát követnek. Önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat. Tapasztalataikat közvetlenül, sajátosan dolgozzák fel. Különböző módszerekkel-eszközökkel raktározzák élményeiket manipulálnak, gyakorolnak, műveleteket, szerepeket, szabályokat sajátítanak el. A folyamatos napirend hosszú, egybefüggő időt enged a spontán tevékenységnek. Számptalan lehetőséget kínál az óvodapedagógusnak, hogy bekapcsolódjon a gyermekek tevékenységébe, és a játékot differenciáltan továbbfejlessze.

Lehetséges az is, hogy egy idő után a spontán játék is szervezetté alakul át, kezdeményezési alapot nyújtva az óvodapedagógusnak vagy a kapcsolódó gyerekeknek.

A **szervezett tanulás** típusa szerint a **szituatív** tanulás alatt azokat a kötetlen tevékenységeket értjük, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan kezdeményez és vezet. Ez a szervezeti keret akkor eredményes, ha az, amit választott, az adott témakör tartalmi kifejtését több irányból teszi tapasztalhatóvá és a gyermekek számára választhatóvá. Az óvodapedagógustól ez a tanulási forma nagyfokú gyermekismeretet, széleskörű tájékozottságot és beleélő képességet feltételez. A szituatív (helyzethez kötött) tanulás, amelyben a gyerekek a cselekvésbe ágyazott gondolkodásukat fejlesztik. A tapasztalatokat, ismereteket a megfelelő nevelési helyzetben, folyamatban gyakorolják. Felismerve a problémákat, megoldásokat keresnek, amelyekhez a feladatokat is képesek meghatározni és másokkal megosztani. Különböző megoldási lehetőségeket találnak ki, ezeket gyakorolják, átalakítják, kibővítik.

Ezt a tanulási típust leginkább a külső, szituációs játékkör gyakorlatában alkalmazza programunk, eddigi tapasztalataink szerint ez eredményes, sikerorientált típusú tanulási forma.

Az átlagostól eltérő tanulás, amelyben főleg a hátrányos helyzetű, sérült gyermekek vesznek részt. Fejlesztésüket megfelelő eszközökkel, speciális nevelési eljárásokkal és szervezeti formák között a megfelelően képzett szakemberek és a gyermektársak közössége segíti.

Sikerkritériumok

- A világra nyitott, kíváncsi, érdeklődő. Kíváncsiságát kérdésekben is megfogalmazza
- Képes a kapott feladatokat megérteni, végrehajtani; a feltett kérdésekre a válaszolni
- Képes várakozni, amíg rá kerül a sor

- Képes figyelmét szándékosan irányítani, és azt az életkorának megfelelő ideig fenntartani
- Ismeri képességeit, készségeit, ezeknek megfelelően bátran vállal feladatokat
- A pszichikus funkciói életkorának megfelelően fejlettek
- Döntéshelyzetekben tud választani
- Van saját véleménye, melyet meg is tud fogalmazni

VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEK

Programunk megkülönböztetett figyelemmel fordul a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek: **különleges bánásmódot igénylő gyermekek: sajátos nevelési igényű(SNI), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN) és a kiemelten tehetséges gyermek; valamint a hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek felé, valamint a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei felé. Változatos és célirányos nevelési módszerekkel kell gondoskodni felzárkóztatásukról, azokról a lehetőségekről, amelyek alkalmazása révén a sérült gyerek elfoglalhatja helyét a gyerektársadalomban.

Egyetértünk azzal az értelmezéssel, mely szerint az **inklúzió** egy szemlélet, amely a befogadáson alapszik, azon az elven, hogy az eltérés nem akadály az együttélésnek, sőt, egyes esetekben gazdagítja a többség életét.

Az **integráció** egy helyzet, mely akkor jön létre, ha valamely kiemelt figyelmet - különleges bánásmódot igénylő; vagy hátrányos helyzetű – igénylő gyermeket fogadunk.

A **differenciálás** pedig módszerek tárháza, a bánásmód konkrét megvalósítása. Ennek értelmében nemcsak az SNI és a HHH és etnikai migrációs kisebbségek vagy a tehetséges gyermekekkel történő sajátos bánásmódról van szó, hanem arról, hogy **minden gyermek** megkaphassa a neki járó **sajátos bánásmódot**.

Az óvodapedagógusainknak minden lehetséges és odaillő módszerrel, eszközzel erősítenie kell a gyermekekben az erőszak bármely fajtája elleni érzést és ki kell alakítani a tolerancia, a különbözőség tisztelete alapján a XXI. század elején megfelelő helyes emberi magatartást.

Célunk

Az intézményben az itt dolgozók és az idejövő gyerekek befogadóvá váljanak. Az integrált gyermek közösségbe való beilleszkedésének segítése, képességeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai az integráció során

- Tájékozódás az adott különleges nevelési, fejlesztési területtel kapcsolatban
- Differenciálás
- A sokszintű és sokféle cselekvési lehetőség
- Csoport- és egyéni munka
- Kreativitás, egyéni megoldások
- Szoros együttműködés a családdal, a gyógypedagógussal, a fejlesztő szakemberekkel

Az integráció általános elvei:

Az integrációt az egész nevelőközösség felvállalja

A pedagógusokat az egész alkalmazotti közösség támogatja és segíti

Az integráció nem megvalósítható, ha káros hatása van a SNI gyerekekre, a csoportra, a nevelőkre

Ha nem szolgálja a SNI gyerek fejlődését, szükségleteinek kielégítését.

Ha óvodapedagógiai eszközökkel nem oldható meg a közösségi együttélés kialakítása a gyerekek között.

Ha a pedagógus testi-lelki terhelése túlzott

Az integrálhatóság minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt

Az integrációs szemlélet alapelvei:

A pedagógus minden gyermek fejlesztésében az egyedi, csak rá jellemző sajátosságokhoz igazodik

A problémák a fejlődés természetes velejárói, melyek megoldásában a pedagógus segítséget nyújt.

A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.

Az integrálás személyi és tárgyi feltételei:

Befogadó személyi környezet: alkalmazottak, szülők, gyerek

Megfelelő segítő szakemberek megszervezése

A szükséges speciális segédeszközök megléte

A környezet specifikus kialakítása

1. A különleges bánásmódot igénylő gyermek

1.1. Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek

A sajátos nevelési igény fogalma:

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján:

Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

A megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Célunk:

A lehető legnagyobb mértékben az önállóság elérése, pozitív személyiségjegyek, képességek erősítése, az ép és sérült gyerekek között tolerancia kialakítása.

Óvodánkban vállaljuk annak a kisgyermeknek az integrációját, aki:

Szakértői Bizottság véleménye alapján integráltan nevelhető
törökbálinti lakos

Mozgáskorlátozott, érzékszervi-, vagy beszéd fogyatékos

Fejlesztésükhöz az intézmény a segítő szakembereket meg tudja szervezni

Az integrálás lehetőségének további feltételei:

Szobatiszta legyen

Kis segítséggel képes legyen önellátása

Képes legyen szükségleteit kifejezni

Képes legyen kapcsolatteremtésre

Alkalmas legyen a közösségi életre, ne veszélyeztesse sem önmagát, sem társait

A Szakértői Bizottság szakvéleményének tartalmaznia kell:

Az SNI megállapítását és annak okait

Az integrált nevelés lehetőségeit
Nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket
Kontroll vizsgálat időpontját

1.1.1. Mozgáskorlátozott gyermek

Mozgáskorlátozott az a gyermek, akinél veleszületett, vagy szerzett károsodása, funkciózavara miatt jelentős és maradó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

Az egyéni fejlesztést a segítő szakember végzi. Az óvodapedagógus feladata a gyermek óvodai közösségbe való integrálása.

1.1.2. Enyhe fokban hallássérült gyermek

Enyhe fokban hallássérült gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

Nyelvi kommunikáció megindítása

Beszédértés, szókincsfejlesztés

Beszédérthetőség folyamatos javítása

Logopédus segítségével speciális fejlesztő feladatokkal is.

1.1.4. Beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek

Jellemzői: alacsony szintű anyanyelvi fejlettség, szegényes szókincs, beszédhangok tiszta ejtésének a hiánya, utánzó képesség gyengesége

Feladat: mozgáskészség és kommunikáció fejlesztése, anyanyelvi fejlesztés, vizuo-motoros képesség fejlesztése

A beszéd fogyatékos gyermekek egyéni fejlesztését a logopédus végzi.

1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermek fogalma:

az a különleges bánásmódot igénylőgyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

1.2.1. Agresszív magatartású gyermek

Testi erejét fitogtatja, rombol, az állandó vibrálás jellemzi.

Feladat: jó tulajdonságainak erősítése, megbízásokat adunk, motiváljuk, tevékenysége révén dicsérik.

1.2.2. Szorongó gyermek

Eltér az adott korosztálytól elvárható viselkedéstől. Énképe negatív, önértékelése alacsony, alulteljesít.

Feladat: a pozitív megerősítés, sikerélmény biztosítása. Elvárásainkat fokozatosan emeljük.

1.2.3. Figyelemzavaros gyermek

Nem tud koncentrálni, rendetlenség van körülötte, nem tudja megszervezni az életét.

Feladat: az azonnali megerősítés és a pozitív, elfogadó légkör. Rövid világos egyszerű utasításokat kell adni.

1.3. Kiemelten tehetséges gyermek

A tehetség megmutatkozik az alábbiakban:

Kiugró intellektuális képességeket
A művészi hajlam megnyilatkozásaiban,
Pszicho-motoros és motoros teljesítményekben
Szociális magatartásban
Vegyes, több területen is kiugró eredményekben

Célunk

Kiugró képességének fejlesztése, kibontása differenciált feladatokkal; a gyengébb képességeinek életkorának megfelelő fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermekben a helyes önértékelés kialakítása.

A szülő tájékoztatása, és segítése a speciális fejlesztésben való továbbhaladási lehetőségekről

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a tehetséges gyermeknek is igénye van a gyermeki életre és a szabad játékra

Az óvodai tehetséggondozás sajátos. Nem indokolt az erőltetett, gyorsító fejlesztés, az állandó versenyhelyzet teremtése. A tehetséges gyerek is, rugalmas, de következetes légkört igényel.

A reális értékelés segíti a gyermek továbblépését. Az erős és gyengébb képességek komplex, együttes nevelése a feladat. **A tehetséges emberek zseniális munkája viszi előre a világot!**

Előfordulhatnak olyan esetek is, amikor „kevert helyzetű” gyerekekről beszélünk: az SNI, a HH és a tehetség kapcsolódásairól.

2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermek

A **hátrányos helyzetű, és a migráns** gyermekek fejlesztésének lehetőségei:

- Fontos, hogy megismerjük és megértsük a gyerek magatartását, azt a környezetet, amiben él. (családlátogatás, felvilágosító beszélgetés szülőkkel)
- A pedagógus a **bátorító nevelés** pedagógiai módszerét előtérbe helyezi, melynek lényege a gyermeki személyiség tisztelete.
- A gyermek **önbizalmának** erősítése.
- Hiszünk a gyermek képességeiben, elnyerjük bizalmát, erősítjük öntudatát.
- Elismerjük a gyermek törekvéseit.
- A gyermeki közösség ösztönzőleg hasson a gyermek fejlődésére.
- A **képességek fejlesztése** mindig egyénre szabottan történjen.
- A tanulás folyamatát a gyermek érdeklődési területeire építjük, ezzel gyorsítjuk az előrehaladását.

A migráns gyerekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az **interkulturális nevelésen alapuló integráció** lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelésében törekszünk biztosítani az **önazonosság** megőrzését.

Igénybe vesszük az óvoda pszichológusának és fejlesztő pedagógusának foglalkozásait, valamint a logopédus munkáját.

Sikerkritériumok:

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekekkel kapcsolatban

- Szívesen jár óvodába
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát, a közösség húzóerőként hat rá
- A gyermekek keresik egymás társaságát, segítik egymást
- Képesek kommunikálni és szívesen teszik azt
- A csoportban kialakul a befogadó szemlélet, a tolerancia
- Fejlesztések hatására képességei kimutathatóan fejlődnek

VII. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA FELADATAI

A veszélyeztetett gyermek érdekeinek védelme sajátos feladatot ró a pedagógusra. A probléma diszkrét kezelésével először pedagógiai úton igyekszünk a veszélyeztető okokat megszüntetni, ha azonban így nem rendeződnek a felmerült hátrányos helyzetek minden eszközt és módszert alkalmazunk az eredményesség érdekében.

Célunk

esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyerekek számára.

Tervezett konkrét feladataink

- A hatékony gyermekvédelmi jogkör megteremtése érdekében törekszünk a mindennapos gyakorlat során a biológiai, a pszichés, a családi és szociális tényezőkből adódó **negatív különbségek enyhítésére**, problémás esetek okainak feltárására, a feszültségek csökkentésére.
- Igyekszünk elemzéssel a feltárt problémák okait elsődlegesen megkeresni. (beszélgetések, családlátogatások, környezettanulmányok stb.)
- Rövidebb és hosszú távra is kidolgozzuk a tennivalókat (beszélgetések, családlátogatások, segélyek stb.).
- Meghatározott időnként **kontrolláljuk** a gyermekvédelmi eseteket: történt-e előrelépés, változás pozitív, vagy negatív irányban (beszélgetések a családdal, megfigyelések a gyermek fejlettségi szintjéről, stb.)
- A munkavégzés során folyamatosan **megbeszéljük a tapasztalatokat**. Az új információkat kicseréljük: az óvodapedagógus, az óvoda vezetője, a fejlesztőpedagógus, az óvodapszichológus, az óvoda orvosa és családgyógyász.
- Nyilvántartjuk az étkezéstérítési, rászorultsági kedvezményben részesülő gyermekeket, ezzel biztosítva kedvezőbb szociális helyzetüket.
- Szorosan **együttműködünk**, ha szükséges az Önkormányzat Népjóléti csoportjával, Segítő Kéz Szolgálat munkatársaival.
- Részt veszünk a gyermekvédelmi továbbképzéseken, tájékoztató értekezleteken.

- A Segítő Kéz Szolgálat munkatársaival havonta megbeszéljük az aktuális rendeleteket, problémákat, gondokat. Lehetőségeket keresünk arra, hogy napi munkánkat hogyan segíthetik a kölcsönös tapasztalatok.
- A gyermekvédelmi felelősünk figyelemmel kíséri a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű, SNI gyermekek iskolába való beilleszkedését, és ha kell, segíti az iskola gyermekvédelmi felelősének munkáját.
- Szigorú erkölcsi titoktartás kötelez minket: a családokról tudomásunkra jutott információkkal és a gyermekről szóló feljegyzésekkel kapcsolatban.

VIII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI MÁS NEVELÉSI TERÜLETEKKEL

Bölcsöde

Programunk előírja, hogy tájékozódjunk a bölcsöde életéről, működéséről. Szakmai konzultációk során tájékoztatjuk a gondozónőket óvodánk pedagógiai programjáról. Megteremtjük a közös látogatások lehetőségeit. Leendő óvodásainkról, azok szociális körülményeiről minél több információt gyűjtünk, hogy a zökkenőmentes beilleszkedésüket, befogadásukat elősegítsük.

Nyitottságon alapul a kapcsolatunk.

Iskola

Az iskolákkal való intenzív szakmai kapcsolattartás nélkülözhetetlen a színvonalas óvodai neveléshez. Kölcsönös nyitottságunk abból áll, hogy a tartalmi együttműködés érdekében ismerjük meg a környező iskolák oktató-nevelői programját s ebből merítve gyakran újítjuk fel szakmai, az iskolába felkészítő óvodai nevelő programunkat. Ennek érdekében látogatunk el továbbra is rendszeresen gyermekeinkkel az iskolába, ahol megismerkedhetnek az iskolai foglalkozásokkal, iskolai taneszközökkel és lelküket gazdagító élményekben lehet részük. Továbbra is lehetőséget biztosítunk a tanítóknak az óvoda életébe való betekintésre. Igény szerint adunk tájékoztatást a gyermekekről. Figyelemmel kísérjük gyermekeink beilleszkedését az iskolai életbe. Meghívjuk a leendő első osztályú tanítókat szülői értekezleteinkre.

Logopédus

Informáljuk a szülőket a logopédus munkájáról és probléma esetén a szakemberekkel közösen megbeszéljük a fejlesztés lehetőségeit. A logopédusnak szükség szerint kell a szülőket gyermekük beszédképességének állapotáról tájékoztatni.

Fejlesztő pedagógus

Félállású fejlesztő pedagógus segíti a részképességekben lemaradt, hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.

Óvodapszichológus

Megtervezzük közös feladatainkat, megszervezzük és előkészítjük a vizsgálati rendszert. Biztosítjuk a rendszeres hospitálást, a tapasztalatokat közösen értékeljük és ismertetjük a szülőkkel. Speciális szülői értekezletre előadóként meghívjuk. Kérünk analízist a vizsgálati eredményekről és feladatokról.

Segítő Kéz Szolgálat

A Segítő Kéz Szolgálattal a gyermekvédelmi felelős tartja a kapcsolatot, de szükségszerűen az óvodapedagógusok is részt vesznek ebben.

Közművelődési intézmények

Intenzívebb kapcsolattartást tűztünk ki célul a minőségibb nevelő munka érdekében a következő közművelődési intézményekkel: színházak, bábszínházak, szabadidő központok, sportintézmények, múzeumok, könyvtárak stb.

Törekszünk tapintatosan nevelni a családot, hogy a szülők a társadalom adta művelődési lehetőségekből úgy válogassanak, hogy elősegítsék a gyermekek fejlődését. El kívánjuk érni, hogy a szülők a szabadidő tevékenységek során látogassák a közművelődési intézményeket.

Főiskola

Hallgatókat fogadunk szakmai gyakorlatra.

Fenntartó

Segítséget nyújtanak a helyi program megvalósításában a tárgyi feltételek megteremtéséhez. Lehetőséget biztosítanak a szakmai továbbképzésünkhöz, ezzel számolunk a továbbiakban is.

Egészségügyi kapcsolatok

Az óvoda orvosával, pszichológusával, védőnőivel szoros együttműködő kapcsolatot tartunk. Megbeszéljük a gyermekek egészségügyi vizsgálataival kapcsolatos feladatokat, segítjük a hatékonyságuk elérésében őket.

Család és óvoda kapcsolata

Nevelési programunk szellemében halaszthatatlan feladatnak tartjuk, az óvoda és a család együttműködésében rejlő feltételek, maximális kihasználását. Biztosítjuk az egységes szemlélet és követelmények érvényesülését (családlátogatás, közös programok, szülői fogadóórák, nyílt napok, óvodai ünnepélyek).

E téren kitűzött feladataink:

<ul style="list-style-type: none">❖ A nevelő tervet a szülői törekvések figyelembevételével kell formálni.❖ A szülő találjon támaszt az óvodapedagógusban, az egyéni törődés legyen az óvónő gyakorlata, ne az állandó összehasonlítás.❖ Az óvoda minden dolgozója, előítélettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.❖ A környezet megismerése érdekében a családlátogatásokat rendszeresíteni kell.❖ A szülői értekezleteket, fogadó órákat, családlátogatásokat jellemezze mindig a megújulás, az útkeresés, a hatékonyság, az együttműködés kialakítása.	<ul style="list-style-type: none">❖ Szórakoztató jellegű szülői együttlétek számát növelni kell. Például az óvoda hagyományos ünnepélyein, kirándulásokon, farsangi és egyéb házi rendezvényeken (gyermeknap, óvodai ünnepélyek).❖ Az óvodapedagógusok mindenkor ajánljanak a szülőknek szakirodalmat.❖ A szülők faliújsága, az óvoda honlapja legyen naprakész, esztétikus, tartalmas, áttekinthető.❖ A szülők segítségével működtessük hatékonyan a "Kreatív Gyermekéért" alapítványunkat.
--	---

IX. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek fejlődésének nyomon követése

Programunk a gyermekek fejlődését az óvodába érkezés első pillanatától kíséri figyelemmel. Sőt, ha szükséges, a gyermekeket óvodába kerülésük előtt felkeressük még a bölcsődében, vagy otthonukban, hogy tájékozódjunk érettségi állapotukról, családi körülményeiről.

A fejlődést belső és külső tényezők, hatások együttesen hozzák létre. A belső tényezők (az öröklött genetikai hatások) és a külső tényezők (társadalmi hatások) együttesen determinálják a személyiséget.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek 6 éves korra eljut

- az első alakváltozáshoz
- megkezdődik a fogak váltása
- Nagymozgásai összerendezettek, harmonikusak; finommotorikája intenzíven fejlődik
- Edzett, teherbíró képessége jó
- Képes szükségleteit, viselkedését irányítani

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek

- érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre
- Tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan, intenzíven fejlődnek
- Szándékos figyelmét irányítani tudja
- Emlékezete az önkéntelenen túl a szándékos bevésés és felidézés felé fejlődik
- A fogalmi gondolkodás kialakulóban van

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek

- személyisége korának megfelelő fejlettségi szinten áll
- képes együttműködésre és kapcsolatteremtésre gyerekekkel és felnőttekkel egyaránt

Az óvodába lépő gyermekek testi- és lelki fejlettsége a fejlődést befolyásoló tényezők, valamint a szociális érettség miatt különbözőek. Az előnyös, ill. hátrányos társadalmi helyzet lassíthatja vagy gyorsíthatja a fejlődést. Programunk célkitűzése, hogy a nevelő a különbségeket észrevegye, a hátrányokat fejlesztéssel kiegyenlítsse, az előnyös tulajdonságokat erősítse

A gyermek **spontán fejlődése, érése** és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt folyamat.

Programunk meghatározza, hogy az óvodába lépő gyermekről, a szülőktől már előzetesen tájékozódunk a gyermek fejlettségét illetően, a befogadás megkönnyítése érdekében is.

Minden **nevelési év elejétől** folyamatosan megfigyeljük a gyermekeket, **egyéni feljegyzéseket készítünk**, amely tartalmazza játékának, társas kapcsolatainak, mozgásának, értelmi fejlettségének szintjét, kommunikációjának érettségét. A feljegyzéseket az **óvodáskor végéig** készítjük, hogy **nyomon követhető** legyen a gyermek fejlődése, a részletes szakvéleményeket személyiségjogok tiszteletben tartásával csak igen indokolt esetben a szülő beleegyezésével bocsájtuk rendelkezésre az azt kérő szakembernek.

A gyermek fejlődésére jellemző szakaszok az óvodás korban

- **Óvodába lépéskor** a gyermekeknek személyiségjegyeit mozgását, értelmi fejlettségét, kommunikációját, társas kapcsolatait leginkább **játékán keresztül** tudjuk megfigyelni. Ebben a korban az idegrendszer érése, az érzékszervek működése a mozgás fejlődésén és szabályozásán keresztül mutatkozik meg. A gyermek környezetét próbálja utánozni, **ismereteket, tapasztalatokat gyűjt**. Mivel a gyermekek nem egyformán fejlődnek, fejlődésüket **differenciáltan, türelmes odafigyeléssel** segítjük elő. Az érzelmi harmónia, a pozitív hangulat, a derűs nyugodt légkör aktivizálja a gyermeket, mely elősegíti fejlődését.
- **5-6-7 éves korban ugrásszerű fejlődést** mutat a gyermek játéktevékenysége, társas kapcsolataiban való részvétele, **kommunikációjában** való robbanásszerű **érettsége**, a tanulás során a figyelemkoncentrálttsága, **feladattudata, felelősségérzete**, a szabályok ismeretében való jártassága, pszichikus funkcióinak érettsége, stb.

A gyermekek különböző fejlődési fokait figyelembe véve, türelmesen kivárva az egyéni szintek érését, segítjük a magasabb fokra való jutást a képességeik, adottságaik kibontakozását. A fejlődésről fejlesztésről a szülőket tájékoztatjuk (fontos a tájékoztatásnál a kellő tapintat, hogy a személyiségjogok ne sérüljenek). A neurológiai és egyéb hátránnyal

küzdő gyermekek esetében, speciális szakemberek segítségével valósítjuk meg a korrekciós nevelési, fejlesztési feladatainkat.

Célunk a nevelő munkánk során, hogy **gyermekeink testileg, értelmileg, lelkileg szociálisan érettek legyenek az iskolakezdésre**. Ennek érdekében a nevelőtestületünk minden lehetséges módszert és eszközt, tudást és tapasztalatot felhasznál. Fontosnak tartjuk, hogy a beiskolázás időpontjáról mindig a gyermek érdeke döntsön. A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, **belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik**.

A tanköteles életkor kezdetét Nemzeti Köznevelési törvény szabályozza. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban és ezt követően válik tankötelessé. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére a szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek 6 éves kora előtt megkezdje a tankötelezettség teljesítését. Az életkoron túlmenően az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget is igazolni kell. Az óvodáskor végére elérendő fejlődési jellemzőit az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló kormányrendelet rendelkezései határozzák meg. Az óvoda vezetője dönt a tankötelezettség kezdetéről, meghatározott esetben pedig a szakértői bizottsághoz utalja. A jogszabály az óvodának a szakértői bizottság esetében már nem javaslattevői, hanem vizsgálat kezdeményezési jogot biztosít.

Módszerek a gyermekek fejlődésének ellenőrzésére

Programunk alkalmazása során feltétlenül szükséges **az állandó ellenőrzés és a folyamatos megfigyelés**. Főképpen a gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében. Programunk javasolja a következő ellenőrzési eljárásokat, módszereket a fejlődés regisztrálására:

- Porkolábné Balogh Katalin - Tanulási zavarokat kiszűrő eljárása,
- Mérei Ferenc - aktometriai megfigyelése, a szociometria módszere, meseteszték, pedagógiai szituációk, stb.
- Lépésről – Lépésre óvodafejlesztő program szerinti megfigyelési lehetőségek:

- A gyermekek megfigyelése a szabad játékban.
- Szabad játékokban végzett megfigyelések a spontán vagy kezdeményezett helyzetekben.
- Bábszituációk szerepe a gyermekek megismerésében.
- A gyermekek munkáinak elemzése.
- A gyermekekkel folytatott beszélgetések révén.
- A megfigyelések rögzítése: feljegyzések, elbeszélő jellegű feljegyzések, naplószerű bejegyzések, egészségügyi állapottal kapcsolatos feljegyzések, fizikális és mentális fejlődéssel kapcsolatos beírások, bizonyos viselkedések számosságának és időtartamának megfigyelését szolgáló feljegyzések, fejlődési lap, stb.
- A megfigyelések rögzítésének tudatos kialakítása: családok kultúrája és eltérései, életkor, fejlettségi szint, személyiség és temperamentum, nemek közötti különbség, tanulási stílus, érdeklődés, a gyermek erősségei és szükségletei, a gyermek énképe.
- A megfigyelés alkalmával összegyűjtött információk használata: alkalmazkodás az egyéni eltérésekhez, építünk a gyermek érdeklődésére, párosítás, csoportban rejlő lehetőségek, módosítás a tevékenységeken, speciális szükségletek megcélzása.
- Szükség és lehetőség szerint végzett megfigyelések, speciális szakemberrel közösen a sérült gyermekek körében: mozgássérült, nyelvi késés, halláskárosodott, látáscsökkenéssel, mentális sérülés esetén, figyelem tartósságának gyengése esetén, viselkedési nehézségekkel küzdő gyermeknél.

X. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELLENŐRZÉS, ELEMZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

A pedagógiai program ellenőrzésében, elemzésében és értékelésében a szakértőkkel együtt az óvodavezető irányításával részt vesz a nevelőtestület valamennyi tagja.

Az értékelést, elemzést, ellenőrzést 3 fázisban tervezzük, melyre jellemzőek a közvetlen beszélgetések, szakmai összejövetelek, a pedagógusok önelemző értékelései, a szülők és más szakemberek visszajelzései.

Helyzetfeltáró elemzés

1. fázis:

Elemezzük az óvodai nevelésünk eredményeit. Következő szempontok szerint:

- gyermekek ismeret és képességszintjét a játékon keresztül,
- személyiségfejlődésükben az élmények szerepét,
- a gyermekek szokás és szabályrendszerét,
- a gyermekek tevékenységrendszerét, azok tartalmát, fejlesztő hatását,
- a szabadidő tevékenységek tartalmát, rendszerét,
- az óvoda kapcsolatrendszerének hatékonyságát,
- a szülők igényeit,
- a nevelőtestület szakmai felkészültségét, érdeklődését,
- az óvoda tárgyi és személyi feltételeit,
- az óvoda dokumentumait.

Pedagógiai program megvalósulásának ellenőrzése, értékelése

2. fázis:

A pedagógiai program ellenőrzését, értékelését a következő dokumentumok segítik:

- óvodavezető munkaterv (1 évre),
- az óvónők által elkészített gyermekcsoportra vonatkozó nevelési terv, annak értékelése
- gyermekekre készült egyéni feljegyzések, a gyermekek fejlődésének nyomon követése (folyamatos),
- Fejlődési napló
- a csoport életével kapcsolatos feljegyzések, elsősorban az élmények hatása (folyamatos).

Értékeljük:

A program milyen mértékben valósította meg elképzeléseinket és gyermekeink elérték-e a kívánt személyiség fejlődést.

„Az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követése” című dokumentum alapján:

- a gyermekek az egészséges életmód alakítása terén elért fejlettségi szintjeit,
- az érzelmi és a szocializáció terén elért fejlettségi eredményeit,
- a gyermekek ismeret és készség szintjeit a játékon keresztül,
- a gyermekek fejlettségi szintjét: mesélése, éneklése, rajzolása, környezetének megismerése, mozgása, munkavégzése, művészeti tevékenysége terén,
- a gyermekek személyiségfejlődésében az élmények szerepét
- gyermekek nevelésében megjelennek-e a tervezett nevelő, fejlesztő tartalmak,
- az élmények hatását a gyermekek fejlődésére,
- a program mennyire eredményes a szocializáció terén a kommunikációban, mennyire biztosítottak a tapasztalatszerzés lehetőségei a játékban, élményszerű helyzetekben,

A szülői minőség ellenőrzési kérdőívek elemzése alapján:

- mit mutatnak a szülők visszajelzései

A nevelőtestület megfigyelései alapján:

- milyen mértékben befolyásolta a program a nevelőtestület munkakedvét, pedagógiai kultúráját,
- mennyire segíti munkánkat a nevelőmunka dokumentálása,
- az óvodai élet szervezése megfelel-e a kitűzött feladatoknak.

A fenti szempontok elemzése, értékelése mellett alkalmazzuk a dokumentumok elemzését, a feltételek teljesülésének vizsgálatát, a nevelőmunka közvetlen tapasztalatait.

Visszacsatolás

3. fázis:

Ennek alapján tervezzük meg a következő feladatokat, hisz a helyzetfeltáró értékelések segítenek megmutatni az eredményeinket, és rámutatnak a fejlesztendő területekre is. A helyzetfeltáró értékelésekről jegyzőkönyvet készítünk és a határozatokat magunkra nézve kötelezővé tesszük.

A jövőkép megfogalmazása során figyelembe vesszük az intézmény külső és belső környezetét, a folyamatban lévő és a várható változásokat

Pedagógiai programunk értékelésében elemzésében segítségünkre lehet a szaktanácsadó, a szakértő, és egyéb szakemberek (logopédus, orvos, fejlesztő pedagógus, gyógytornász, stb.), akik a nevelőtestület munkáját kívülről elfogulatlanul szemlélhetik, és reális értékelést adhatnak.

MELLÉKLETEK

ÓVODÁNK PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁT A KÖVETKEZŐ DOKUMENTUMOK ALAPJÁN KÉSZÍTETTE EL ÉS VIZSGÁLTA FELÜL A NEVELŐTESTÜLET

Törvények, jogszabályok:

- 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- 2014.évi CV. törvény a Nemzeti Köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- Az 1993. évi LXXXIX. tv. a Közoktatásról, és annak módosításai
- 137/1996. (VIII.28.) MKM rendelet Óvodai nevelés országos alapprogramja
- 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelés – oktatási intézmények működéséről
- Az 1992. évi többször módosított XXXIII. tv. a közalkalmazottak jogállásáról
- 138/1992.(X.8.) Kormányrendelet a közalkalmazottakról szóló tv. végrehajtásáról a közoktatási intézményekben
- Az 1993. évi XXXVII. tv. a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
- Az 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 23/1997. (VI.4.) MKM rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelvei
- 32/1997. (XI.5.) MKM rendelet a Nemzeti, etnikai, kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a nevelési oktatási intézmények kötelező (minimális eszközeiről, felszereléseiről)
- 3/2002. (II.15.) OM rendelet a közoktatási intézményekben folyó minőségbiztosítás bevezetéséről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- Továbbá a helyi fenntartó által hozott rendeletek

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Az óvodai nevelés programja /Bp. OPI, 1989. 7-283. o./
- **Óvodai nevelés című folyóirat cikkei:**
- Dr. Remzsóné Piti Kata: A helyi pedagógiai program előkészülete I.-II.-III. /SEMIC, Budapest /1996. 6. sz. 184. o., 1996. 7. sz. 236. o., 1996. 8. sz. 290. o./
- Fábíán Károlyné: Helyi pedagógiai programok az óvodában. Hogyan készítsünk helyi programot? /1996. 9. sz. 344. o./
- Nagy Jenőné: Tréning a helyi óvodai nevelési programok előkészítése előtt /1997. 6. sz. 215. o./
- Zsidákovics Katalin: Ének-zenei nevelés az alapprogram tükrében /1997. 7.sz. 255. o./
- Krónika: Lépésről lépésre óvodai program /1997. 10. sz. 323. o./
- Szabó Lászlóné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel /1997.10. sz. 327. o./
- Kosztolni Józsefné: Szérűskerti csicsergők /1998. 1. sz. 8. o./
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? /NAT-TAN Sorozat, Budapest, OKI, 1996./
- Pereszlényi Éva: A Helyi Óvodai Nevelési Program HOP feltételrendszere /Alcus Bt., Budapest, 1997./
- Bencsik Endre-Dudás János-Dr. Kovács György: Óvodapedagógia /Tankönyvkiadó, Budapest, 1997./
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához /JNSZM, Pedagógiai Intézet, Szolnok, 1983./
- Kondacs Mihályné-Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában /Budapest, 1993./
- Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? /Budapest, 1992./
- Kunos Andrásné: Mindennapos testnevelés az óvodában /Művelődési és Közoktatási Minisztérium, Bp., 1996./
- „Környezeti nevelés, oktatás, képzés Magyarországon.” Gyűjtéses kiadás /Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, Budapest, 1993./
- Dr. Vekerdy Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek pszichológus szemmel /Tankönyvkiadó, Budapest, 1984./

- Esztétikai nevelés /Tankönyvkiadó, Budapest, 1996./
- **Választható programok**
- Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program /Miskolc, 1996./
- Dr. Húvös Éva: Differenciált Óvodai Bánásmód /Budapest, 1996./
- Pereszlényi Éva-Porkolábné dr. Balogh Katalin: Játék – Mozgás – Kommunikáció
- Óvodai program. /OKI, Budapest, 1997./
- Agárdi Sándor: Praktikum az óvodai és általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek /AQUA Kiadó 1995./
- Az óvodai nevelés programja /OPI, Budapest 1989./
- Bakonyiné Vince Ágnes - Nagyné Kasza Ilona: Mozgás-öröm a szabadban /M.P.T. Budapest 1989./
- Berhidai Magdolna, F. Nagy Tibor, Kiss Anna: Máktündérek, csutkanépek. /Budapest, 1984./
- Dr. Bucherna Nándorné - Faust Dezsőné - Zadravec Teréz: Néphagyományörzés az óvodában /HANI Alapítvány 1991./
- Dr. Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei /Tömegkommunikációs Kutatóközpont 1988./
- Domanovszky György: A magyar nép díszítőművészete I, II. /Budapest, 1981./
- Dömötör Tekla: Magyar népszokások /Budapest 1985./
- Drámapedagógiai Magazin /1994. május/
- Falvay Károly: Ritmikus mozgás - énekes játék /OPI, Budapest 1990./
- Forrai Katalin: Ének az óvodában /Zenemű Kiadó, Budapest 1974./
- Dr. Füle Sándor: Pedagógiai program készítése /OKI, Budapest 1997./
- Gósy Mária: Óvónői beszédviselkedés /Kátai-Press, Budapest 1990./
- Guzsalyas folyóirat /Budapesti Művelődési Központ/
- Keresztúri Ferencné előadásai a bp-i Mályva téri óvodában, 1989-90.
- Kiss Tihamér: A kisgyermek érzelmei /Tankönyvkiadó, Budapest 1987./
- Kósa László, Szemerényi Ágnes: Apáról fiúra /Budapest 1975./
- Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás – népszokások /Hajdúböszörmény 1995./
- Nemzeti Alaptanterv /Művelődési és Köznevelési Minisztérium, Budapest 1992./

- Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány /Mezőgazdasági Kiadó 1984./
- Tanulmányok a kisgyermeknevelésről /OKKER, Budapest 1996./
- Dr. Thomas Gordon: Tanítsd gyermeked önfegyelemre /Studium Effective, 1994./
- Dr Tóthszőlősiné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában /FER-CO Kft 1994./
- Zöld kalandra fel! /NISZA Alapítvány. 1997./

ADATLAP

ÓVODA NEVE:	WALLA JÓZSEF ÓVODA
OM AZONOSÍTÓ:	032959
ÓVODA CÍME:	2045 TÖRÖKBÁLINT BAROSS U. 27.
TELEFON, FAX:	23/335 023
ÓVODA FELÜGYELETI SZERVE:	TÖRÖKBÁLINT VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
JOGÁLLÁSA:	KÖZOKTATÁSI FELADATELLÁTÁST VÉGZŐ KÖZSZOLGÁLTATÓ KÖLTSÉGVETÉSI SZERV
GAZDÁLKODÁSA:	ÖNÁLLÓAN MŰKÖDŐ KÖLTSÉGVETÉSI SZERV
A PROGRAM NEVE:	WALLA JÓZSEF ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAM 2015
A PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE:	VISSZAVONÁSIG
A PROGRAMOT KÉSZÍTETTE:	A NEVELŐTESTÜLET
BENYÚJTOTTA:	SZIKORA ILDIKÓ ÓVODAVEZETŐ

LEGIMITÁCIÓS ZÁRADÉK

A Walla József Óvoda Pedagógiai Programját

Készítette:

.....

Szikora Ildikó

dátum:

bélyegző:

A nevelőtestület elfogadja:

.....

Bazsó Borbála

Szülői munkaközösség véleményezte:

.....

Császár Adrienn

Közalkalmazotti képviselő véleményezte:

.....

Molnárné Tari Erzsébet

Fenntartó elfogadja és egyetért:

.....

JEGYZŐKÖNYV

Készült: 2015. augusztus 30-án a Walla József Óvodában megtartott nevelőtestületi értekezleten.

Téma: A nevelési program módosításainak elfogadása.

Jelen vannak:

- ❖ Szikora Ildikó
- ❖ Bazsó Borbála
- ❖ Beck Tiborné
- ❖ Domonkos Valéria
- ❖ Németh Mária
- ❖ Tósér Éva

A nevelőtestület tagjai a pedagógiai programot fejezetenként felülvizsgálták; a módosított Alapprogram alapján az egyes fejezeteken belüli módosításokat elvégezték.

A nevelőtestület a módosításokat egyhangúlag elfogadta. A módosítások a pedagógiai programba bekerültek.

Véleményezésre átadtuk a SZMK-nek.

K.m.f.

.....

Molnárné Tari Erzsébet
(jegyzőkönyv vezető)

Nevelőtestület aláírása:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

JEGYZŐKÖNYV

Készült: 2013. augusztus 30-án, a Walla József Óvoda Szülői Munkaközösségének értekezletén.

Téma: Az óvoda pedagógiai programjának törvény által előírt módosításának tárgyalása.

Jelen vannak:

Szikora Ildikó	óvodavezető
Molnárné Tari Erzsébet	jegyzőkönyvvezető
SZMK részéről:	
Császár Adrienn	

Az átadott nevelési programot közösen véleményezték, a módosításokkal egyetértettek.

Az átdolgozott programot egyhangúlag elfogadták.

K. m. f.

Aláírás

.....
Jegyzőkönyv vezető

.....
óvodavezető

.....
SZMK részéről